# SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #1.2024



Dronning på oppdrag s8

I kano til Afrika s20

Fordi det er fett! s42

NRC Speideraksjonen s46

## INNHOLD

FLOKK OG KOLONI
TROPP
LANDSLEIR
SPEIDERAKSJONEN 2024
ROVERLAG
LEDER


Dronning på oppdrag ..... 8
Ta et merke: Bål ..... 12
Patruljedyret: Fantorangen ..... 14
Speiderkokken: Godterikjeks på tur ..... 16
Speiderekspertene: Om kretskonkurransen ..... 18
Utrolig, men sant: I kano til Afrika ..... 20
Tappetid i skogen ..... 22
Ta et merke: St. Georgsdag ..... 24
Nå blir det stor landsleir! ..... 30
Hvordan funker en landsleir? .. 31
For foreldre: Hva er en speiderlandsleir? .... 32
Speideraksjonen 2024 ..... 33
Fakta om aksjonen ..... 34
Max' historie ..... 36
Et fristed og et hjem ..... 38
Modige polske speidere ..... 40
Speideraksjonen: Slik gjør dere ..... 41
Fordi det er fett! ..... 42
Bli med på roverstevne i april . 44
Ta et merke: Fred ..... 45
Go, go global! ..... 46
Trang økonomi ingen hindring 53


### FASTE SPALTER


Kortnytt ..... 3
Hodebry og vitser ..... 10
Peffens hjørne ..... 24
Premiequiz ..... 26
Speiderlivet ..... 52
Speidersjefens hjørne ..... 54
Heder & ære ..... 55


F-1

**Hva er dette?**
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

## LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

# Når noen stjeler freden

Alle har kjent på den – følelsen av å bli urettferdig behandlet. Når du opplever at noen gjør noe du synes er urettferdig mot deg, kan du bli skikkelig sint og frustrert. Kanskje blir du lei deg også. Det kan kjennes som om noen tar fra deg noe som er ditt.

Krig er blodig urettferdig fordi det tar tryggheten fra helt vanlige mennesker, familien, venner, hus, skole, fritid og jobb – kanskje fremtidsdrømmene også. Veldig mange av dem er barn og ungdom.

Det er krig flere steder i verden nå, også i Europa, selv om de aller, aller fleste mennesker bare vil leve i fred med hverandre. Det er til å bli rasende av!

Men noe kan vi gjøre, være med i speideren, for eksempel: «En speider arbeider for fred og forståelse mellom mennesker» sier speiderloven.

Ikke nok, tenker du? Bli med på Speideraksjonen 2024, da vel! Vi stopper ikke krig som pågår nå, men vi bidrar helt konkret til at barn og ungdom som er blitt utsatt for krigen i Ukraina kan få noen lyspunkter i hverdagen som flyktninger. De får også vite om at speidere i Norge bryr seg om dem og vil gjøre en innsats.

Fellesskap på tvers av land og språk kan faktisk være små skritt på veien mot fred og mer rettferdighet. Vi gjør verden bedre. God speideraksjon!

Speiderhilsen
**Kirvil Kaasa**
**ansvarlig redaktør**



FOTO: ALEXANDER VESTRUM


ALLTID BEREDT

**Besøksadresse:**
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
**Postadresse:** Postboks 6910
St. Olavs plass, 0130 Oslo
**Telefon:** 22 99 22 30
**E-post:** nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO - 1470

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

**Ansvarlig redaktør:** Kirvil Kaasa
**Design:** Speider-sport
**Forsidefoto:** Stifinnerne Ingrid Helland Frøysnes og Henrik Ånesen Bekkestad fra 7. Kristiansand sjøspeidergruppe på Peff 1-kurs i kretsen sist høst.
Foto: Sebastian Bø.
**Trykk:** Aksell
**Opplag:** 15 300
**Redaksjonen avsluttet:** 9.2.2024
**Generalsekretær:** Stine Schultz Heireng
**Speidersjef:** Peer-Johan Ødegaard
**Bidragsytere:** Flu Hartberg, Fred Gjestad, Helge Rosbach, Regine Skogmo Grøtte, Markus Fagerholt, Elise Gjestad
**Redaksjonen:** Ada Sofie Schreiber, Amalie Dalhaug Halleland, Alexander Vestrum, Christian Sangereid, Emil Briskelund, Helene Henden, Sander Øigarden

FOTO: HÅKON BRODER LUND.



## Speider etter vulkaner

– Et stort leirbål, sier Håkon Broder Lund om vulkaner på Island. Da snakker han vel å merke ikke om det store utbruddet i Grindavik, for der ble det mye mer alvor, og flere mistet husene sine. Håkon var i mange år speider i 18. Bergen speidergruppe. Han flyttet til Island for ti år siden for å studere geologi og bor der fortsatt. Håkon har fått oppleve og, ikke minst, fotografere flere utbrudd. Et av dem var i bunnen av en dal.

– Man fikk virkelig følelsen av et naturlig leirbål. Noen grillet pølser på varm lava, minnes Håkon. Du kan følge ham og se vulkanbilder på Instagram: instagram.com/broderlund/

## Marit fikk ved og kaker av speiderne

– Dette var en kjempekoselig overraskelse. Jeg gleder meg til å fyre litt ekstra godt i ovnen nå før jul, sier Marit Schrøder. Hun er 93 år og bor på Sofiemyr i Follo. I starten av desember hadde Oppegård-speiderne med seg både ti sekker ved og flere bokser med kaker til henne, ifølge Østlandets Blad. Marit var selv speider i en lang periode fra 1940-tallet.

– Jeg hadde en lærer som var troppsleder, og da det ble lov å starte opp igjen etter krigen, ble det både speiderskjorte og flere landsleire på meg de årene jeg var med, sier Marit. ❖



FOTO: OPPEGÅRD SPEIDERGRUPPE

FOTO: MARI LERBERG




## Hokksund-speiderne trosset kulda

Fakkeltog første søndag i advent er tradisjon for speiderne i 1. Hokksund speidergruppe, Tele-Busk krets. Denne gangen var det 15 kuldegrader, men likevel deltok over 30 speidere på arrangementet utendørs, skriver Eikernytt. Toget gikk fra Hokksund sentrum til Eikertun. Der var det tenning av juletreet og medfølgende underholdning. Etterpå var det grøtfest for speiderne.❖



FOTO: MARI LERBERG

FOTO: PRIVAT



## Pris til speiderleder i Marker

– Denne prisen går til alle i Marker speidergruppe. Det er veldig stort og hyggelig å få den, sier Lene Jensen. Hun har i over 30 år vært leder i Marker speidergruppe i Østre Østfold krets. Nå er hun hedret med den aller første frivillighetsprisen som Marker kommune delte ut, skriver Smaalenenes Avis. Gruppa har gått fra fire til rundt 140 medlemmer på få år. Prisen på 10 000 kroner ga Lene videre til Rødenes Sanitetsforening. ❖

## Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

FOTO: IVAR NØTTESTAD



## 45 tok kurs om skader i vinterfjellet

Skulle du skade deg på fjelltur i Sirdals-området, kan det hende du får hjelp av Speidernes beredskapsgruppe Sør-Vest. Før årets sesong deltok 45 medlemmer på et kurs om skader i vinterfjellet. Og forholdene på Frikvarteret i Sirdal var perfekte. Det var minus 16 grader og vindfullt. – Det å hindre nedkjøling av pasient er viktig førstehjelp, og det ble det trent mye på, skriver gruppa på Facebook. ❖

## Penger til nytt hyttetak i Østre Østfold

– Det er lenge siden jeg har vært så glad, sier Jon Gunnar Olsen. Han er kasserer i Rakkestad speidergruppe i Østre Østfold krets. Takket være flere bidrag har gruppa nå en halv million kroner, slik at de kan begynne å fikse taket på speiderhytta på Skrabberud. Pengene kommer fra Marker Sparebank, Sparebankstiftelsen DNB og en lokal innsamling, ifølge Rakkestad Avis. ❖



FOTO: TRINE LINTHO

FOTO: LINN POLLARD



## Speidere som noen andre enn seg selv

Dette er Thea, Tiril, Eima og Andrea i 1. Tananger sjøspeidergruppe i Vesterlen krets. Eller er det virkelig dem? På juleturen fikk speiderne i gruppa en spesiell oppgave: De skulle være noe annet enn seg selv i hele seks timer. Og det klarte de, som bildet viser. ❖

FOTO: HEGE SVENDSEN




## Speiderpappa på Romerike fikk æreskniv

– Det ble en litt følelsesladet kveld for min del, skriver Ola Erik Haugset på Facebook. Han er speiderpappa og leder i 3. Eidsvoll speidergruppe i Romerike krets.
Nylig mottok han æreskniven fra Norges speiderforbund, skriver Eidsvoll Ullensaker Blad.

– Jeg burde selvfølgelig ha holdt en lang takketale under overrekkelsen, men det ble rett og slett litt vanskelig for meg. Det har føltes godt å ha fått være med å forme disse fantastiske ungdommene. Mange av dem har jeg fått følge helt fra de trengte hjelp til å knyte skoa, skriver Ole Erik videre. ❖

## Sykkelmysterium for speidere i Nordfjordeid

– Kan det være at noen har hatt det så gøy på Malakoff at de har glemt at de har kjøpt en sykkel og satte den igjen? spør speiderne i Nordfjordeid i Sogn og Fjordane krets. Etter musikkfestivalen Malakoff har noen parkert en sykkel i huset der speiderne pleier å være. Ifølge avisa Fjordabladet har de tenkt at den kan tilhøre artisten Dagny. Hun fikk nemlig en sykkel i bursdagsgave da hun opptrådte på festivalen sist sommer. Avisa har ikke klart å få kontakt med artisten for å få svar på dette. ❖

FOTO: OLIN MARIA YRI



FOTO: AUD ELIN LYBEKK



## Halloween-tur for speidere ved Kongsberg

– Turen var litt skummel, skriver leder Aud Elin Lybekk i 1. Sandsvær speidergruppe i Tele-Busk krets. På halloween dro småspeiderne i gruppa på tur til et hemmelig sted.

– Vi har noen tøffe og modige småspeidere, både de som sa ifra om at det var for skummelt og de som ble med på hele turen, skriver Aud Elin på gruppas Facebook-sider. På bildet er småspeiderne opptatt med fuglekassesnekring. ❖

SPEIDERSPORT.NO

speider-sport

UTSTYR TIL EVENTYR
I HUNDRE OG TI ÅR



Rago Junior er norske Helsports dunpose for barn opptil 165 cm. Soveposen har en komforttemperatur på rundt null grader og veier bare 950 gram. Tar liten plass i sekken og egner seg fint til både vår, sommer og vinter.

2099,–

★★★★★
«Flott sovepose for barn.» Atle

Foto: Helsport



«Tåler mye og lett å vaske.»
Sebastian

Foto: Iver Gjendem / Speider-sport • Speider: Eivind Djupvik / Rælingen speidergruppe

Skikkelig speiderflaske fra Nalgene. Den store åpningen gjør at den er rask å fylle og enkel å holde ren. Vi har både flasker på 0,5 og 1 liter på lager i fler fine farger. Tåler alt!

**259 / 269,–**




Speiderflasken med drikketut fra Nalgene. Rommer 650 ml og kan åpnes med bare én hånd, om du er veldig på farten.

**229,–**



Teltlykt med integrert lyslenke på hele 10 meter fra Nextool. Her kan du lage koselig stemning rundt leirbålet, vise vei til utedoen og få godt lys over kartbordet.

**499,–**




Ace 50 er en juniorsekk fra Osprey som passer perfekt til lange dagsturer, overnattingsturer og til og med en helg med turer fra hytte-til-hytte. Denne lette ryggsekken har alle nødvendige funksjoner, og kan måle seg med hvilken som helst av Osprey-sekkene i voksenstørrelse. Enkel justering av rygglengden og hoftebelte når barnet vokser.

**1899,–**




Speiderboka byr på grunnleggende friluftskunnskap for en vellykket tur. Lær om kart og kompass, etablering av leirplass, tenning av bål, førstehjelp, viktige knuter, kanopadling, graving av snøhule og mye mer. Boka er rikt illustrert og er en flott gave til både barn og voksne.

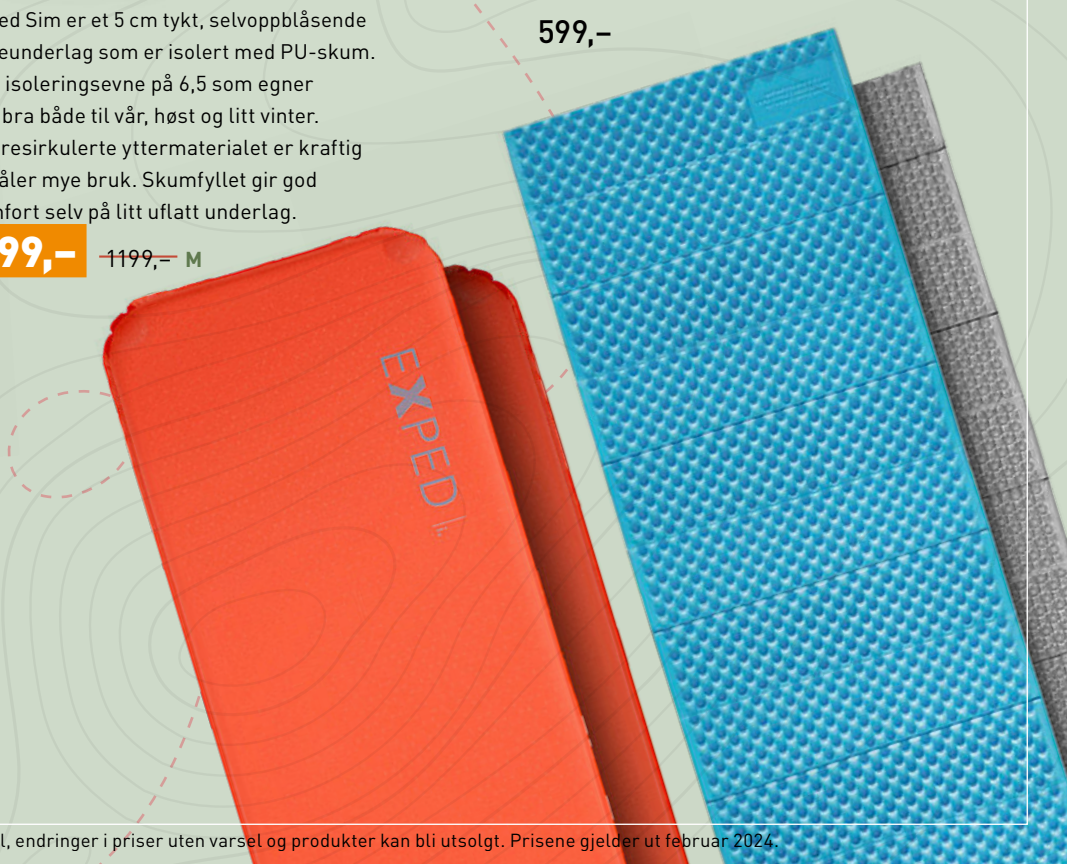
**339,–**

Thermarest Z Lite Sol er et svært kompakt liggeunderlag av skum med reflekterende film på baksiden. Det er denne siden du skal ligge på for da reflekteres varmen tilbake mot kroppen din. Eggekartong-strukturen gjør at du får mange varme lommer med luft under kroppen. I tillegg gjør det at underlaget kan brettes som et skikkelig kompakt trekkspill. Da tar det mindre plass enn en rull. Lav vekt!

**599,–**

Exped Sim er et 5 cm tykt, selvoppblåsende liggeunderlag som er isolert med PU-skum. God isoleringsevne på 6,5 som egner seg bra både til vår, høst og litt vinter. Det resirkulerte yttermaterialet er kraftig og tåler mye bruk. Skumfyllet gir god komfort selv på litt uflatt underlag.

**999,–** ~~1199,–~~ M




Vi tar forbehold om trykkfeil, endringer i priser uten varsel og produkter kan bli utsolgt. Prisene gjelder ut februar 2024.

**TEKST OG FOTO:** HELGE ROSBACH



# Dronning på oppdrag

Om våren våkner humla til liv igjen. Du har nok sett den summe døsent rundt, på jakt etter mat og et sted å bo. **Visste du at alle de store humlene du ser om våren er humledronninger?**

Dronningene parer seg om høsten og overvintrer på et lunt sted. De er de eneste humlene som overlever vinteren. Alle arbeiderne, hannene og de gamle dronningene dør om høsten.

## TRENGER MYE MAT

Om våren skal den unge dronningen starte en ny humlekoloni. Det kan være i et lite hull i bakken, et gammelt musehull, mellom noen steiner eller på et annet godt sted. Noen humlearter vil ha åker og eng, andre vil bo i skogen. Noen har bolet sitt over bakken, andre har det under bakken.

Humledronningene trenger mye pollen og nektar om våren, både til seg selv og etter hvert til humlebarna. Derfor er det viktig at det er mye humlemat å finne.

Tidlig på våren leter humledronningen etter seljetrær. Selja blomstrer tidlig, før alle andre trær og blomster, og før det får blader på grenene. Hannblomstene, de myke og grå «gåsungene», blir etter hvert store og gule, fulle av pollen. Hunnblomstene er ikke så synlige, men inneholder mer nektar. Pollen og nektar er det humledronningen er på jakt etter, og seljetreet serverer begge deler.

## BARE LITT SLITEN

Finner du en humle som bare summer omkring på bakken, la den ligge i fred. Den er kanskje bare sliten etter å ha fløyet langt. Humlene er varmblodige og kan faktisk styre kroppstemperaturen sin. Den kan prøve å få opp varmen ved å bevege vingene veldig fort. Da kan du høre den «brumme». Når humla er varm nok, vil den fly sin vei. Da kan den fly selv om det er kaldt, også hvis det kommer en snøbyge.



Humla vil ut igjen, men stanger i vinduet ...



... helt til den får litt hjelp fra deg.

Ofte kommer humla inn i hus og leiligheter på våren. Der skal den ikke være. Hjelp den ut igjen ved forsiktig å fange den i et drikkeglass. Sett en tynn kartong eller et blad (for eksempel SPEIDEREN) foran åpningen på glasset, og slipp humla ut i friluft.

## STIKK!

Noen sier at humler ikke stikker, men brenner. Men humlene stikker, akkurat slik som vepser og bier. Dronningenes og arbeidernes stikkebrodd har ikke mothaker. Derfor kan humla stikke flere ganger. Hannene har derimot ikke brodd. Stikk fra humler kan svi. Det er vondt, men ikke farlig, så lenge du ikke er allergisk.

## HJELP HUMLENE

Når insektarter forsvinner eller blir færre, vil balansen i naturen bli ødelagt. Insektene er med på å befrukte trær og planter som gir oss frukt og bær. Men vi kan hjelpe humler og bier. Vi kan så eller plante blomster i hagen eller på balkongen som insektene liker. La løvetannen blomstre ferdig, ikke klipp den før den er vissen.
Du skal ikke mate humler med honning eller sukkervann. Det er ikke god næring for humlene, og

kan overføre bakterier og sykdommer. I Speiderbasen finner du flere tips til hvordan du kan hjelpe humler og bier. ❖



**VISSTE DU DETTE?**

- Det finnes 35 ulike humler i Norge.
- Humler har tykk, bred og hårete kropp. Vingene er små i forhold til kroppen.
- De fleste humlene er svarte med bånd av brunt, oransje, gult eller gråhvitt.
- Humlenes viktigste mat er nektar. Humlene samler pollen til humlebarna.

Les mye mer om humler på lahumlasuse.no





Nam, nam, fruktblomster! Humlene trenger nektar og pollen, og til gjengjeld får vi frukt og bær i hagen. Har du forresten tenkt på hvor koselig det høres ut når humlene «brummer»?

# HODEBRY & VITSER

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJONER:** FLU HARTBERG

HIHIHI!

Hva er gult og går rundt og rundt?
En banan i en vaskemaskin.

HAHAHA!

Hva fyker rundt og lager «mus, mus»-lyd?
En bie som flyr baklengs.



– Kelner! Det er en flue i suppa mi!
– Nei, det er en kjøttbolle.
– Men se, der flyr kjøttbollen sin vei!



– Kelner, kelner, hva gjør den flua i suppa mi?
– Det ser ut som den svømmer på ryggen ...

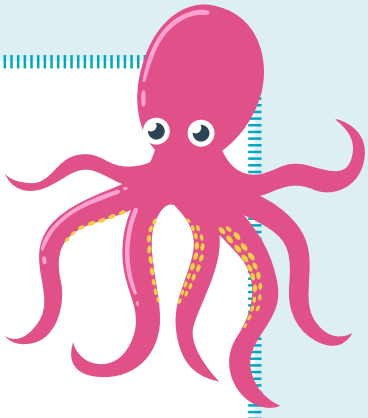


– Kelner, det er en bille i suppa mi!
– Ja, fluene er på ferie.

– Kelner! Det er en LUE i suppa mi!
– Ja, vi har dessverre ikke flere F'er.

# FLEIP ELLER FAKTA?

## Hva er bare tull og hva er sant ...?



**Mygg liker blodet fra noen mennesker bedre enn blodet fra andre.**

**Hvithaien er det største dyret i havet.**

**Blekkspruten har tre hjerter.**

**Pinnsvin liker å drikke kumelk**

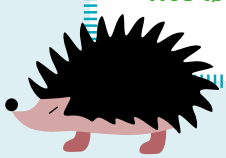
**Dovendyret kan sove 20 timer i døgnet.**

**Det finnes sabeltanntigre i Kina.**

**Verdens minste hesterase blir ikke høyere enn et ett år gammelt menneskebarn.**

**Pingviner kan fly hvis de må.**

**Hos løvene er det hannløven som går på jakt.**




HVEM AV ISFISKERNE FÅR KJEMPEFISKEN?

## TA ET MERKE

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **FOTO:** ALEXANDER VESTRUM

Mål: F-4, 5, 11

# BÅL

Vet du hvordan du tenner bål og **hva du må passe på**?

Vi tenner ofte bål på speidertur. Det er koselig å sitte ved et bål. Det gir lys og varme, og vi kan lage god mat over bålet. Men vi må passe på at ingen brenner seg og at det ikke blir brann.



**Se Speiderbasen for å finne fordypningsmerket Bål**



## BRUK TØRR VED

Tørr ved brenner best! Se etter tørre, døde greiner og kvister når du skal finne ved. Store, gamle grantrær har tørre greiner og kvister nederst på stammen. Dem kan du knekke av og bruke til ved, hvis de ikke har grønne barnåler. Hvis det regner litt, er det ofte tørt inne ved stammen til disse trærne.

Du skal ikke knekke av friske, levende greiner og kvister. De brenner dårlig, og du skader trærne.




## FÅ FYR

Never er til god hjelp når du skal fyre opp. Det er den tynne, nesten hvite barken på store bjørketrær Husk at neveren er som en slags hud for treet. Ikke riv av mye fra hvert tre, da skader du det! Se etter never mens du er på vei dit dere skal tenne bål. Plukk med deg litt og putt i en jakkelomme.

Den lille flammen fra en fyrstikk vil helst ha små kvister, fliser eller never for å bli til et bål. Vær tålmodig, ikke legg på for mye eller for stor ved. Da kan de små flammene slokne. Klarer du å tenne et bål med bare én fyrstikk?

Når du har fått et fint bål, skal du ikke legge på for mye ved. Flammene kan bli for store, og plutselig er bålet blitt større enn dere hadde tenkt.

## PASS PÅ!

Ikke tenn bål uten at det er voksne i nærheten, og spør om lov!

Vær forsiktig når du skal tenne bål. Tenn aldri bål der det er tørt. Det skal bare et lite vindkast til før det tar fyr i busker og lyng og blir til en skogbrann.

Ha vann rett i nærheten. Når dere skal gå fra en plass dere har brent bål, slukk alltid skikkelig. Hell på mye vann. Mer enn du tror! Er det vinter og nok snø, bruk snø til å slukke med. ❖

## SMARTE BÅLTIPS

- Legg fyrstikker i en vanntett boks eller plastpose når du pakker til turen.
- Finn en god bålplass. Ikke fyr bål inntil et tre eller rett på nakent fjell eller svaberg. Treet kan bli skadet, eller ta fyr, fjellet kan få sprekker av varmen.
- Samle mye ved og ha den klar før du tenner bålet. Du trenger både små, tynne kvister og tykkere greiner som du kan brekke eller sage i passe lange stykker.



**PATRULJEDYRET**

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **FOTO:** TONE GJERDE, NRK

# Fantorangen

**FANTORANGEN**
**Familie:** Fantus, Pivi, Tante Liss
**Favorittmat:** Sjøbanan
**Truet art?** Nei, heldigvis!

Fantorangen finnes det bare én av, **men nesten alle har sett dette dyret likevel**, i alle fall på TV!



Fantorangen er på søppelplukking i skogen og har funnet sin egen måte å rydde på. Nemlig å støvsuge opp alt.

Første gang Fantorangen dukket opp var i 2007. Fantorangen er nå blitt like gammel som NRK Super, altså litt over 16 år. Fantorangen er halvt elefant og halvt orangutang. Elefant + orangutang = Fantorangen!

## FANTORANGEN ER HELTEN

Vi tror at Fantorangen kom ut av et egg, for det gjorde småsøskenet Fantus, men vi er ikke helt sikre. I starten bodde Fantorangen – som verken er gutt eller jente – i en undervannsbåt i havet. Vi har ofte fått fortalt historier fra jungelen, så det er nok der Fantorangen kommer fra. Og vi har også hørt historier om mange morsomme opplevelser sammen med venner i sjøen.

Da de som lager SPEIDEREN var på besøk hos NRK Super før jul, møtte de helten sin. Skal si de ble glade!

Favorittmaten sjøbanan er alt Fantorangen trenger. Det går til og med an å bruke sjøbanan til å vaske seg med, sier Fantorangen.

## FANTORANGEN OG EDDI

Eddi er Fantorangens lille bamse og venn. Eddi kan ikke snakke eller bevege seg, og det er bare Fantorangen som hører hva Eddi sier. Fantorangen liker å skylde på Eddi når noe er galt. Før var Fantorangen litt rampete, men nå er den ikke det lenger. Eller kanskje litt, da.

For noen år siden reiste Fantorangen gjennom Norge med Sommertoget og møtte mange som har sett den på TV. I 2022 var Fantorangen Snøroboten i



Helene, Ada Sofie, Amalie og Emil sammen med Fantorangen hos NRK Super. Fantorangen ville gjerne låne et speiderskjerf. Det var selvfølgelig helt greit. Foto: Eddie Ingebrigtsen

Maskorama!

Fantorangen har liten familie, men veldig mange venner. Kanskje finnes det en speiderpatrulje som kaller seg Fantorangen? Vi håper det! ❖




**VINN**
**gavekort fra Speider-sport!**

# Hva synes DU om SPEIDEREN?

Vi som lager bladet SPEIDEREN er opptatt av å gi deg innhold som er morsomt, nyttig og gir deg lyst til å prøve noe nytt. Vi vil at du skal kose deg med bladet enten du er bever, småspeider, speider, rover, leder eller forelder.

For at vi skal klare det, må vi vite hva slags innhold leserne våre vil ha.
Vi håper at akkurat DU vil fortelle oss det!

Svar på spørsmålene om SPEIDEREN på nett. Oppgir du navn og adresse, blir du med i trekningen av flere gavekort fra Speider-sport.
Frist for å svare: **15. mars**.

Bruk QR-koden eller gå til **speiding.no/hva-synes-du-om-speideren** for å svare på spørsmålene.

Speiderhilsen

Kirvil
Redaktør

**TEKST OG FOTO:** EMIL BRISKELUND

Mål:
F-4, K-7

# Godterikjeks på tur

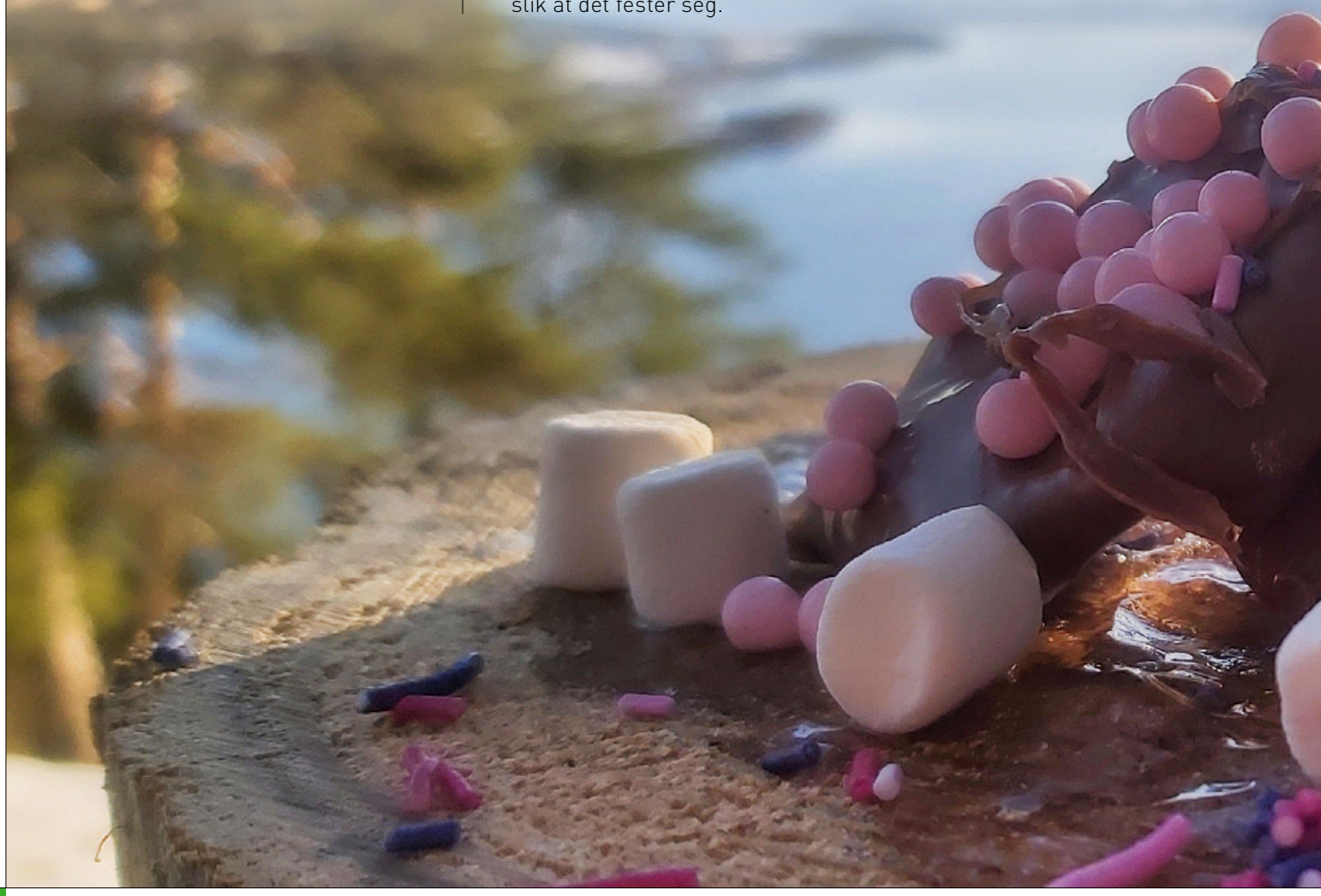
Har dere lyst til å spreke opp de tørre kjeksene på tur?
Lag disse enkle, **søte og deilige godteri-kjeksene**, da vel!

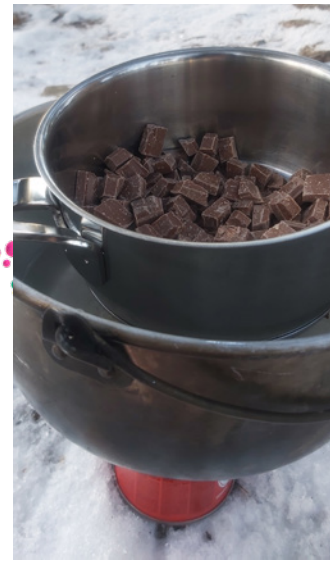
**DERE TRENGER:**

- Varmekilde, som primus eller bål
- En passelig stor kjele til vannbad
- Vann til vannbadet
- En stålbolle eller kjele som får plass i vannbadet
- En sleiv til å røre sjokolade med
- Klype til å dyppe kjeksene med
- Din favorittsjokolade
- Tørre kjeks
- Fargerik pynt og godteri

**SLIK KAN DERE GJØRE DET:**

1. Tenn varmekilden og sett en kjele fylt med litt vann på varmen.
2. La vannet varmes til det blir så varmt at det damper godt. Det skal ikke koke.
3. Del sjokoladen opp i små biter og ha dem oppi bollen/den minste kjelen.
4. Sett stålbollen (eller den lille kjelen) over den store kjelen, slik at den lille helst ikke er i direkte kontakt med vannet, men blir varmet opp av vanndampen.
5. Rør jevnlig i sjokoladen, slik at den blir fløyelsmyk.
6. Når sjokoladen er smeltet, kan dere enten ta av kjelen/stålbollen, eller la den bli stående i vannbadet, særlig hvis det er kaldt ute.
7. Finn fram kjeksene og dypp dem i sjokoladen med en klype.
8. Strø rikelig med pynt og godteri på kjeksene før sjokoladen stivner, slik at det fester seg.





Sjokoladebitene smelter når vannet blir varmt.



Klar for dypping, nam-nam!

## SPEIDERKOKKENS BESTE TIPS

- Unngå for høy varme under smeltingen av sjokoladen, da kan den fort klumpe seg!
- Pynt gjerne mange kjeks samtidig.
- En pølseklype er perfekt til å dyppe kjeks med.
- Vil dere ha enda en utfordring, kan dere bake kjeks og pynte dem som i denne oppskriften.

## HVORFOR BRUKE VANNBAD?

- Når dere smelter sjokoladen med vannbad, har dere bedre kontroll på temperaturen og unngår at sjokoladen svir seg fast i kjelen. Slik tar du vare på både sjokoladen og kjelen på samme tid.



### VISSTE DU AT?

- Kjeksen kommer fra England.
- Ordet kjeks kommer fra det engelske ordet «cakes», som vi forbinder med kake.
- Monsterkjeks: Verdens største kjeks ble bakt i North Carolina i USA 17. mai 2003. Den målte mer enn 30 meter tvers over og veide like mye som en stor lastebil!

Mål:
F-3, 10

SPEIDEREKSPERTENE

**TEKST:** ADA SOFIE SCHREIBER I **FOTO:** HELENE HENDEN

# Lyst til å vinne også, eller bare ha det gøy?

**Kretskonkurransen er for mange et av høydepunktene i året. Men hvordan kan man forberede seg? Hvilke erfaringer og tips har speidereksperten?**



Det viktigeste er å kose seg og ha det gøy, mener Isak, Mathea og Victoria.

**Victoria (16), peff i patruljen Bjørn i Drøbak/Frogn speidergruppe**

– Kretskonkurranse er jo gøy fordi man kan vise seg fram, og vise fram hva man kan. Og at man som patrulje samarbeider om oppgaver, og at alle får bidratt, forteller Victoria.

– Vi slet mest med skuespillet på førstehjelpen, sier Victoria, da hun forteller om den vanskeligste oppgaven hun har hatt. – At noen satt der og hadde vondt i kneet, men så hadde de det egentlig helt fint. Så vi skjønte ikke helt den skuespill-delen, ler Victoria.

I forkant av kretskonkurransen pleier Victorias patrulje å forberede seg ved å ha forskjellige temaer på møtene. – Og da den andre patruljen i gruppa vår kom til NM, hadde de noen ekstramøter før NM, forklarer Victoria.

**Victorias eksperttips:** – Ikke prøv så hardt, bare ha det gøy! Og så kommer resultatene av seg selv. Resultatene er uansett ikke veldig viktige. Det er samholdet i patruljen eller gruppa som teller mest!



FOTO: PRIVAT

## KONKURRANSER I SPEIDEREN

Hvert år i juni er det norgesmesterskap i speiding. Der deltar over 100 patruljer fra hele Norge og konkurrerer i ulike ferdigheter. Samhold og samarbeid teller også. Det viktigste er uansett å ha det gøy.

Det er patruljene med flest poeng i kretskonkurransen (kretsbannerkonkurransen) som får reise til NM i speiding. I år er det NM i Halden 7.–9. juni. Kretsbannerkonkurransen kan ha andre navn også, som Vestlandsmesterskap i speiding eller Trønderspeidere i Friluft.

## SPEIDEREKSPERTENE VÅRE

Mathea, Isak og Victoria er peffer, altså patruljeførere, i hver sin speidergruppe rundt om i landet. De har vært speidere i mange år og har supertipsene som trengs for at speidertiden din skal bli best mulig. Har du spørsmål til speidereksperte ne våre? Send det inn via denne QR-koden eller til kk@speiding.no.



FOTO: PRIVAT

### Mathea (14), peff i Lemen i Østre Toten speidergruppe

– Det morsomste med kretskonkurransen er å prate med folk fra andre grupper, mener Mathea, men hun synes generelt at kretskonkurranse er gøy. I patruljen hennes er det viktig med godt samarbeid på konkurranser.
– Vi bor jo tett, så hvis noen blir sure på hverandre, er det vanskelig å trekke seg unna. Da er det viktig å ha mye og bra samhold.

Mathea har også vært borti flere vanskelige oppgaver.
– Første gangen jeg var med på kretskonkurranse var oppgaven å lage en flåte av kvister og sånt. Den greide vi ikke helt.

**Matheas eksperttips**: – Bare ha det gøy! Ingen skal føle på at de ikke er gode nok. Alle trengs! Alle kan gjøre noe.

### Isak (15), peff i Kakaostorkene i 7. Kristiansand sjøspeidergruppe

– Vi har ikke så mange konkurranser, egentlig. Men som yngre har jeg vært med på flere. Isak synes konkurranser er gøy, men at det ikke er det gøyeste med speideren.
– Det er egentlig det som er litt deilig med speideren, at det ikke er så mange konkurranser, mener Isak.

Han tenker allikevel tilbake på en av de morsommere oppgavene han har vært med på. – Vi har bygd noen hytter og sånt som vi skulle sove i, og det har vært gøy! Da var det på en måte litt mindre konkurranse og mer speiding. Isak synes også førstehjelpsoppgavene er veldig artige.
– Det er jo ganske nyttig..

– Godt samhold i patruljen er viktig under konkurranse, men er alltid bra å ha, synes jeg. – Men, selvfølgelig, hvis man samarbeider godt, så vinner man jo mye lettere.

**Isaks eksperttips:** – Kos deg! Det handler jo ikke om å vinne, sånn egentlig.



FOTO: PRIVAT

**TEKST:** ALEXANDER VESTRUM I **FOTO:** LARVIK MUSEUM

# Utrolig, men sant:
# I kano til Afrika



Roverne møtte mange hyggelige mennesker underveis. Bilde fra album.

Hva er det villeste forslaget noen i gruppa di har hatt til tur? Det er nesten helt sikkert ikke så drøyt som å padle til Kenya!




Vikingferd: I november 1952 la de to roverne ut på turen fra Larvik. Ett og et halvt år tok turen!

**– La oss padle til Afrika.**
**– Hvorfor akkurat Afrika? Kunne ikke Kina eller noe annet fjernt være like bra?**
**– Nei, vi sier Afrika.**

Slik beskriver Reidar Teigen en samtale med kameraten Odd Ekanger Olsen på seinsommeren 1952. De var begge 22 år og rovere i Larvik på 1950-tallet. Tre måneder senere startet de på turen som skulle ta dem til Kenya.

## BLE TIL BOK

Jeg som skriver denne saken, kommer selv fra Larvik. Og i oppveksten i speideren der på 1980-tallet hørte vi historien om de to som hadde padlet til Afrika i 1952–53. Historien kan man lese i boka «I kano fra Larvik til Nilens kilder», som kom ut i 1956.

Kanoen hadde navnet «Viking». Den er i dag utstilt på museum i Larvik.

Padleturen gikk over Oslofjorden, langs svenskekysten, til Danmark og på kanaler gjennom Tyskland, Nederland, Frankrike og Italia.

Deretter reiste de to videre med kano, skip, tog og med annen transport gjennom Libya, Egypt, Sudan og Kenya, helt til Mombasa.

## KROKODILLE VED TELTET



Boka er utrolig godt skrevet og tar oss rett inn i de spennende og til dels farlige opplevelsene de to speiderne hadde.
Her kan vi lese at under en overnatting i telt ved bredden av Nilen hørte guttene et kraftig plask. De tenkte at det var en nil-abbor, som kan bli nesten to meter lang. Neste morgen hørte de det samme plasket, og da så de noe stort og svart forsvinne i vannet. I gjørma kunne de se avtrykket etter tærne til en fullvoksen krokodille. Den hadde vært bare ti meter unna teltet mens de sov!

## FIKK PRØVD SEG

Turen tok hele 18 måneder.

«Vi fikk oppleve det som turister flest aldri får se. Vi kom i kontakt med det alminnelige menneske og dets hjem. Mange var fattige, men likevel gjestfrie og hyggelige. Vi fikk se nød og elendighet, men også velstand og overflod. Vi fikk virkelig prøve oss selv, både åndelig, fysisk og moralsk.

Sååååå langt padlet vi!

Prekære situasjoner lærte oss å tenke fornuftig og ta de rette avgjørelser», skriver Reidar Teigen som oppsummering. ❖

Boka «I kano fra Larvik til Nilens kilder» kan du lese gratis på Nasjonalbibliotekets sider: t.ly/gvy5_



Seilet gjorde nytten som solseil etter hvert.

**ROVER ELLER LEDER?**
Du trenger ikke ha planer om å padle til Kenya for å ha nytte av et kanokurs! Ta Turlederkurs kano 9.–12. mai. Se speiding.no/arrangementer.

**TEKST:** KIRVIL KAASA/SPEIDERBASEN I **FOTO:** HELGE ROSBACH

Mål: S-10

# Tappetid i skogen

Har du smakt bjørkesevje? Hvis ikke, har du en ny opplevelse i vente, **men først må du tappe.**

Det må skje på rett tid av året, altså når snøen smelter rundt trærne og frosten slipper taket. Da stiger sevja opp i treet igjen for en ny vår og sommer. Det pleier enkelt sagt å skje mellom mars (i sør) og mai (i nord).

Dere bør finne et bra tre før tappesesongen starter, gjerne nå i februar. Pass på å spørre grunneieren om lov, siden sevjetapping ikke er en del av allemannsretten.

Katarina Myhre Jensen fra Søreide speidergruppe og Speiderstyret har gjort seg noen erfaringer med å tappe sevje: –Det var ikke så lett å få slangen til å sitte, så vi måtte justere mange ganger med teip. Pass på at slangen har et bratt fall ned i dunken, det hjelper at det renner riktig sted!

Det meste av sevjen er vann (98–99 %). I tillegg inneholder den litt sukker/stivelse og litt mineraler. Den smaker ikke så mye. Katarina, som er kokk, anbefaler å koke sirup av sevjen.



Når sevjen koker inn til sirup, forandrer den både farge, smak og konsistens.



## DERE TRENGER:

- En 70 cm lang bit hageslange eller annen ren plastslange.
- Et trebor med samme diameter som hageslangen + batteridrevet drill
- En ren plastdunk på 15–20 liter, som dere kutter/borer hull i øverst, i samme diameter som hageslangen. La dunkens plastkork være på.
- En skarp kniv
- Solid teip

## SLIK GJØR DERE:

1. Finn et bra bjørketre, det skal være minst 20 cm i diameter i brysthøyde.
2. Bor et hull, på skrått oppover i treet, ca 80 cm fra bakken, ca. 4–5 cm inn i stammen.
3. Kutt enden av slangen på skrå og stapp enden inn i hullet i treet. Stikk den andre enden ned i dunken gjennom hullet som passer akkurat til slangen.
4. Pass på at slangen sitter tett, så det ikke renner noe utenfor. Bruk teip for å tette, hvis nødvendig.
5. Putt slangen i dunken og sørg for at dunken står stødig på bakken. Pass på at det er tett mellom slangen og dunken, slik at småkryp ikke kan ta seg inn i dunken. Bruk teip også her for å tette.
6. Gå hjem, men kom tilbake neste dag.
7. Hent mellom 5–10 liter hver dag i ca. 2–5 uker.

## HVA KAN SEVJEN BRUKES TIL?

Sil sevjen gjennom et rent bomullsklede eller linklede for å fjerne rusk. Et rent kjøkkenhåndkle kan brukes til dette. Når det er gjort, kan dere drikke sevjen bar, den smaker rett og slett søtt vann med litt smak av natur.

Ved å tilsette litt honning og sitron, får den mer smak. Sevjen kan dere også koke inn til en deilig rødbrun sirup. Én liter bjørkesevje gir cirka én desiliter sirup. Den smaker godt på iskrem, shave ice, jogurt, frokostblanding, gravet kjøtt, eller til et ostefat.

## BARE SMAKE LITT?

Det kan være lurt å ikke tappe mange liter sevje uten å finne ut om dere liker det først. Hvis du er nysgjerrig og vil smake litt, holder det å kutte av en tynn grein på treet og feste en plastflaske til den, slik at sevjen drypper ned i flaska. På denne måten bør du klare å samle nok til å finne ut om du liker smaken eller ikke. ❖

Kilder: «Plukk selv» av Trond Svendgård. Speiderbasen og matprat.no.

## GI FØRSTEHJELP TIL TREET ELLER IKKE?

Man har trodd at det var viktig å «plugge igjen» hullet i treet for å forhindre at treet «blør» og mister sevje. Men i lønnesirupens land Canada har man undersøkt dette grundig. Forskere kom fram til at såret i treet gror dårligere hvis hullet blir plugget igjen. Det er bedre å la treet skylle ut av såret med sevje. Etterhvert vil såret gro. Men neste år bør dere finne et annet tre, hvis dere vil tappe da også. Dere bør ikke bruke det samme treet flere år på rad, for da kan det bli svekket og dø.



Stapp enden av slangen godt inn i treet og fest den med solid teip. Det kan være litt plundrete å få til.



En liten flaske holder hvis dere bare vil ha en liten smak av sevje.

## HVA ER SEVJE?

Sevje er den væsken mange trær produserer om våren. Den føres opp gjennom treet i det ytterste vedlaget som består av vedrør som blir fulle av sevje. Sevjen inneholder stivelse som spaltes til sukker. Den er nødvendig for at treet skal kunne vokse. Å tappe sevje fra bjørk og lønn var vanligere hos forfedrene våre, som også kokte inn sevjen til sirup. Lønnesirup (oftest produsert i Canada og USA) er lønnesevje kokt inn til den blir tykk og gyllen.

**TEKST:** KSENIA SAZONOVA I **FOTO:** JANNE FONGEN

Mål: K-4

# Alle om bord!

En morsom lek kan være god trening på **samarbeid i patruljen**.

For at en patrulje skal fungere bra, må alle i patruljen samarbeide og snakke sammen på gode måter. Patruljemedlemmene må vite hva som skjer og ha lyst til å være med på det dere skal gjøre. Bruk denne leken til å øve på å få med alle om bord! Leken kan være en konkurranse mellom flere patruljer (med like mange medlemmer), eller en samarbeidsøvelse i egen patrulje eller i førerpatruljen.

Leken går ut på at alle skal få plass innenfor et lite område. Bruk for eksempel en papplate, en utbrettet avis eller avgrens området med et tau. Når patruljen klarer å få plass, gjør dere området litt mindre og prøver på nytt. Hvor mange runder klarer dere før det blir for trangt? Tips patruljen om at å samarbeide og hjelpe hverandre må til for å få alle «om bord». Finn kreative løsninger!

## VARIASJON

Still noen ekstra krav for å gjøre leken mer utfordrende og morsom:

- Navnet til en av deltakerne skal være med i alle setninger som blir sagt under aktiviteten.
- Alle i patruljen er med og synger en sang mens de løser oppgaven (det betyr at de ikke kan snakke om hvordan de får plass til alle).
- Sett en tidsbegrensning på hvor raskt oppgaven skal løses i hver runde.



Her er det plass til mange, stol på oss!

**Morsom vri:** Begynn med et område på en viss størrelse. Øk gradvis antall speidere som skal få plass der. Bildet er fra en roverleir og viser hvordan deltakerne løste oppgaven med å få flest mulig rovere opp i en lenestol! ❖

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

**TEKST:** SANDER ØIGARDEN I **FOTO:** CHRISTIAN SANGEREID

Mål:
L-1, 6,
V-1, 4




Dette merket er for alle som har deltatt på St. Georgs-dagen.

# St. Georgsdag



Sankt Georg er en viktig person i speideren, derfor er dette et fint merke å ta i patruljen.

Merket er lett å ta hvis patruljen jobber sammen for å få det til.

## SLIK TAR DERE MERKET:

1. Lær dere historien om Sankt Georg.
2. Finn ut hvorfor speidere feirer Sankt Georgsdagen 23. april.
3. Vær med å planlegge og gjennomføre en Sankt Georgs-feiring i troppen eller gruppa. Da må dere delta i planleggingen av aktiviteter dere skal ha, hjelpe med å rigge opp til feiringen og hjelpe lederne med å rydde etterpå.
4. Lev dere inn i fortellingen om Sankt Georg og prøv å få fortellingen til å passe til hvordan samfunnet er i dag. Vis historien med skuespill, tegneserie eller film. Bruk fantasien!

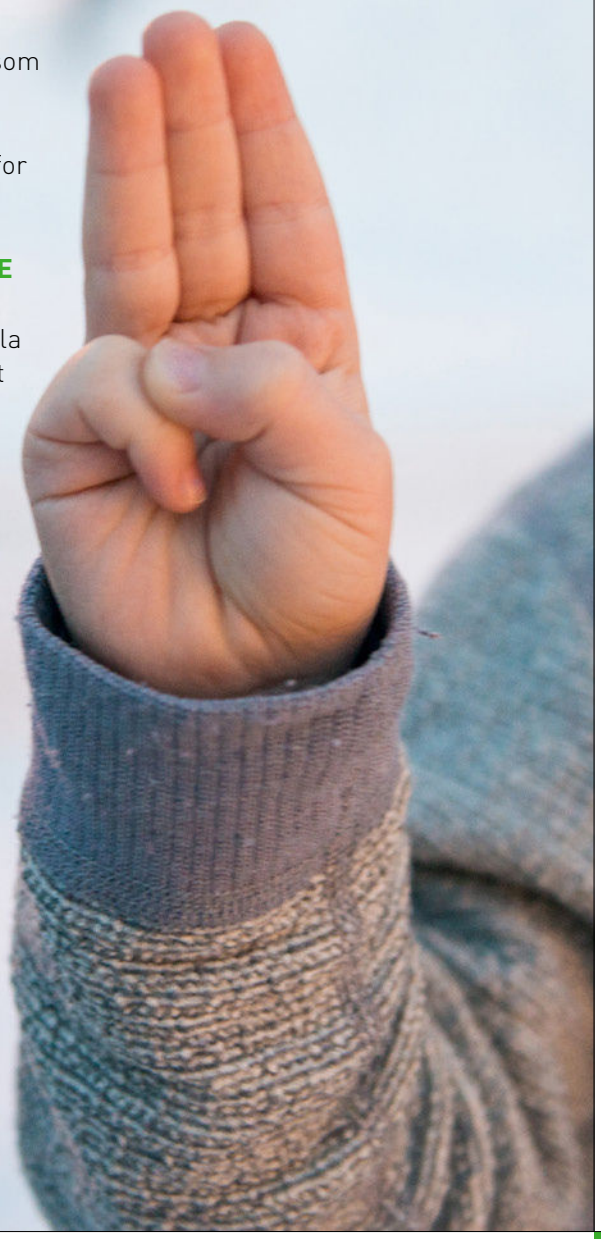
## FORTELLINGEN OM SANKT GEORG

På en reise for lenge, lenge siden kom ridder Georg til en landsby langt, langt borte. De som bodde der, var fortvilet. I sjøen like ved var det en drage som ingen klarte å drepe. De ofret husdyr og mennesker til dragen, men ingenting hjalp. Nå var det kongens egen datter sin tur.

Georg bestemte seg for å hjelpe. Da dragen krøp opp fra vannet, trakk Georg sverdet og drepte dragen i kamp. Alle var glade! Kongen ville belønne ridderen som risikerte sitt eget liv og tok knekken på dragen. Men Georg takket nei, det var en selvfølge for ham å slåss mot det onde.

## HVORFOR FEIRER VI SPEIDERE SANKT GEORGSDAGEN?

Da Robert Baden-Powell grunnla speideren valgte han å ha Sankt Georg som speidernes skytshelgen fordi han mente at Sankt Georg var et godt forbilde for alle speidere. Hvordan passer en urgammel historie om å slåss mot en drage inn i vår tid, tenker du kanskje nå? Hvis vi ser for oss at det ikke er en drage vi skal bekjempe, men for eksempel urettferdighet, mobbing eller krig, kan legenden inspirere oss til å gjøre det vi klarer for å skape en bedre verden, og til å huske at hvert enkelt menneske sin innsats teller. ❖



# Premiequiz

Mål: K-3

**Hva slags dyr lusket en natt utenfor teltet til de to norske speiderne som padlet til Afrika?**

- ◯ En flodhest
- ◯ En vannbøffel
- ◯ En krokodille

**Hva er Spoko Cafe?**

- ◯ En kafé som drives av speidere
- ◯ Et møtested for ungdommer fra Ukraina og Polen
- ◯ En turisthytte som serverer kaffe og kaker

**Hva samler vi inn penger til i Speideraksjonen 2024?**

- ◯ Til fritidsaktiviteter for barn og ungdom som har flyktet til Polen fra krigen i Ukraina.
- ◯ Til skoler og hus for flyktninger.
- ◯ Til mat og medisiner til flyktninger fra Ukraina.

**Hvilken innsjø skal Speiderlandsleiren 2025 ligge i nærheten av?**

- ◯ Randsfjorden
- ◯ Sperillen
- ◯ Mjøsa

**Hva mener Fantorangen at sjøbanan kan brukes til?**

- ◯ Å vaske seg med
- ◯ Å ake på
- ◯ Som lommelykt

**Hva er det beste tipset til speidereksperten for konkurranser i speideren?**

- ◯ Kose seg og ha det gøy
- ◯ Ha med seg Speiderboka
- ◯ Øve masse på førstehjelp

**Hva gjorde folk på Island da det ble vulkanutbrudd i en dal?**

- ◯ De holdt seg langt unna
- ◯ De grillet pølser over den varme lavaen
- ◯ De helte vann på lavaen og laget en stor dampsky

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 4/23: Aron Mathiasson fra troppen i Kattem speidergruppe og Esmeralda Rose Igland Cowan fra flokken i Arna MSK speidergruppe vant sovepose og speiderskjerf til kosedyr – gratulerer!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 20. mars.

*Finn rett svar i bladet!*

*Vinn*  *eller* 


Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

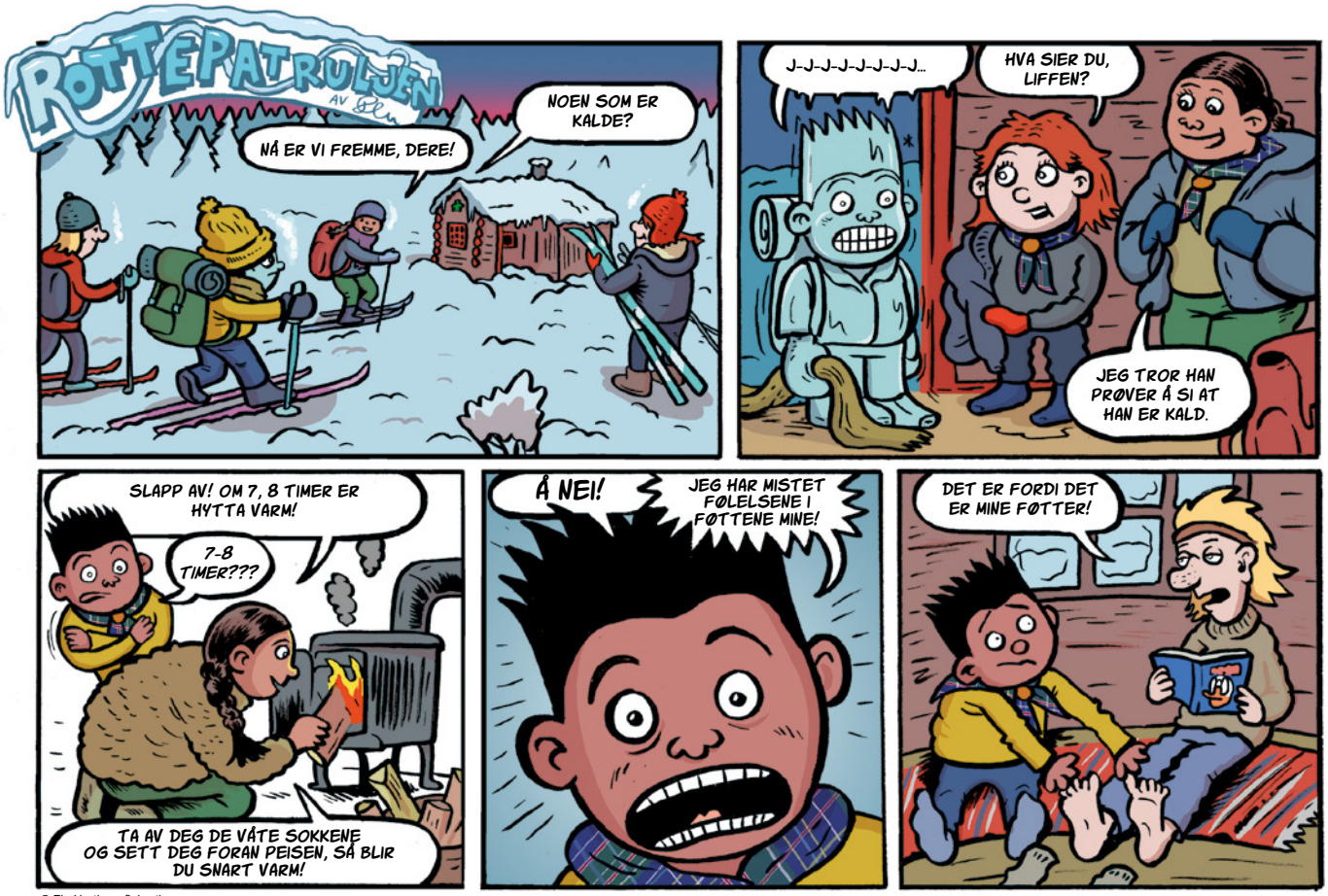
E-post: .....

**KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:**
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

**DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:**
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

**Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha**

- ◯ **Speiderskjerf** (mini) og **sovepose** (mini, 30 x 45 cm) til et kosedyr på tur. I soveposen får speidermaskoten det både godt og varmt!
- ◯ En legendarisk **mattermos** (0,4 l) fra Stanley i rustfritt stål og med ekstra stor åpning. Termosen holder på varmen i sju timer. Perfekt til supper, grøt eller gryter. Skje følger med.



© Flu Hartberg fluhartberg.com

# Bli SPEIDEREN-journalist

**VIL DU BLI MED I REDAKSJONEN VÅR?**

- Du er speider (minst 15 år) eller rover.
- Du liker å skrive og vil lage innhold til SPEIDEREN.
- Det er en fordel om du er kreativ og vil bidra til å inspirere speidere med gode, morsomme forslag til aktiviteter, smarte tips og annet innhold.

Ring eller skriv til redaktør Kirvil hvis du tenker at dette kunne vært gøy!

22 99 22 30 / kirvil.kaasa@speiding.no



FOTO: EDDIE INGEBRIGTSEN

speider-sport

UTSTYR TIL EVENTYR
I HUNDRE OG TI ÅR



★★★★★
«Leirbålkappen av meget god kvalitet. Ordentlig godt produkt som jeg vil anbefale.» Henrik

Tufte Leirbålskappe er en ferdigsydd leirbålskappe i ren ull. Integrert lomme med glidelås til sangbok eller mobil inne i frontlommen. Vårt eget design. Veldig fin!

**1299,–**



★★★★★
«Har kjøpt før så vet at kvalitert er bra.» Patrick

Foto: Iver Gjerdem / Speider-sport • Speider: Eivind Djupvik / Rælingen speidergruppe

Foto: Simone Febrarri / Tentsile

Speiderskjorte i økologisk bomull med detaljer som pennelomme, oppbrettfeste og påsydd forbundsmerke. Bør strykes i hvertfall én gang.

**479 / 529,–**




Light & Compact er den originale rustfrie ståltermosen med 10 års garanti fra Thermos. Kork med trykknapp som er enkel å rengjøre. Dette er den beste termosen vi har funnet når vi sammenligner vekt, effekt og pris.

**499,–** 750 ML

★★★★★
«Solid grei øks.» Asbjørn




Kikut er en liten og lett båløks fra Brusletto. Passer i alle tursekker og er fin til å lage opptenningsved.

**349,–**

Speider-sport AS i hundre og ti år er et spesiallaget speidermerke for jubileumsåret vårt i år. Hurra for oss!

**0,–** PÅ ORDRE OVER 600,–







★★★★★
«Funker som ei kule, løp og kjøp!» Øyvind

Tiny Pump 2x er en liten pumpe fra Flextail som hjelper deg å blåse opp underlaget ditt når du ligger på latsiden (...).

**499,–**



★★★★★
«Veldig varmt, behagelig, klør ingenting, strekker seg ikke ut. Anbefales!» Marta Anna

Vår egen tykke og supervarme speiderhals i ren merinoull. Speiderskjerfmønster på utsiden, men kan vrenges slik at den ensfargede, marineblå innside kommer ut. Vi bare elsker den!

**349,–**

Vi tar forbehold om trykkfeil, endringer i priser uten varsel og produkter kan bli utsolgt. Prisene gjelder ut februar 2024.





Stingray er et telt med tre køyer som du spenner opp med jekkestropper i lufta mellom tre kraftige trær. Da kan du jakte på utsikten samtidig som du kommer opp fra bakken og sover tørt. Treteltet har inngang gjennom luke i midten og dørene på sidene. Leveres komplett med regntak og alt du trenger. Dette er det originale treteltet fra britiske Tentsile og vår absolutte bestselger.

**9849,–**

SPEIDERSPORT.NO

**TEKST:** MARKUS FAGERHOLT I **FOTO:** CF SALICATH

SPEIDERNES LANDSLEIR

# Nå blir det stor landsleir!

Bli med på landsleir i 2025! Det blir den aller første felles landsleiren til Norges KFUK-KFUM-speidere og Norges speiderforbund.

Hvert fjerde år har Norges speiderforbund og Norges KFUK-KFUM-speidere hver for seg arrangert store landsleire for sine medlemmer, vennskapsgrupper og speidere fra inn- og utland. Landsleirtradisjonen i Norge startet i 1914.

Nå, for første gang, samler de to forbundene kreftene til en felles landsleir ved idylliske Gjøvik. Leiren er for speidere i troppsalder, rovere, og ledere. Under landsleiren bygger speidergruppene sine egne troppsområder med telt, kjøkken, bord, og imponerende pioneringsbyggverk. Samarbeidet er en unik mulighet for alle speidere i Norge, samt speidere fra mange andre land, til å dele opplevelser, bygge vennskap og styrke samholdet i speiderlivet.

## LANDSLEIREVENTYR FOR 15 000?

I løpet av en uke på speiderleir utenfor Gjøvik kommer mellom 12 000 og 15 000 speidere til å få uforglemmelige opplevelser som blir til leirminner for livet.

Det blir en uke fylt med fine og morsomme opplevelser på land og på vann. Vi skal ta i bruk hele gjøvikområdet, både leiren, skogen, byen og Mjøsa, Norges største innsjø. Lukten av bål vil garantert henge i luften fra start til slutt, som en konstant påminnelse om fellesskapet og de magiske øyeblikkene som deles rundt leirbålet. Landsleiren blir ikke bare en uke i naturen, men et spennende kapittel i alle deltakernes personlige speidereventyr.



**TEKST:** REGINE SKOGMO GRØTTE I **FOTO:** HÅKON JOHANNES SLETTEVOLD

# Hvordan funker en landsleir?

## Nysgjerrig på hvordan man lager leir for inntil 15 000 speidere? Eller kanskje du vil være med å lage landsleir?

Allerede nå er rundt 100 mennesker i sving for å planlegge Speidernes landsleir 2025. Frem mot leiren vil tallet vokse, til vi under selve leiren er omtrent 1 000 mennesker i stab. For deg som er over 16 år i 2025 er det mange muligheter til å bidra! For å lage en landsleir trengs alle typer mennesker, med forskjellig kunnskap, erfaring, og ferdigheter.

Å være fulltidsstab på landsleir er både gøy, spennende, utfordrende, og noen ganger litt slitsomt. Det er minst like actionfylt som å være rover og deltaker på leir, og du er med i den store gjengen som får leiren til å gå rundt. Du får servert alle måltidene i stabsmessa, og der er det alltid nok kaffe og te å fylle koppen med.



**Lyst til å være stab på arbeidsleir eller under leiren?**
Hold øynene åpne for stabspåmelding! Lyst til å være med å lage landsleir allerede nå? Fyll ut skjemaet på landsleir.no, så tar vi kontakt med deg.

### SLIK ER STABEN PÅ SPEIDERNES LANDSLEIR ORGANISERT

Leirledelsen er et trekløver som består av leirsjef, viseleirsjef, og stabssjef. Sammen leder de leirkomiteen gjennom arbeidet med å lage landsleir. Under leirledelsen ligger også HR (Human Resources), økonomi, og komiteen for bærekraft.

**Administrasjonsetaten** har ansvar for leirkontoret og den daglige driften av leiren. De lager påmeldingen, svarer på spørsmål, og ordner logistikk og koordinering av de frivillige stabsmedlemmene.

**Beredskapsetaten** er ofte lett synlig, i refleksvester og med walkie-talkie. De har ansvar for hygiene, helse, sikkerhet, beredskap, og vakthold.

**Forsyningsetaten** passer på at alle får mat under leiren. De har ansvar for leirmeny, matutlevering, haikemat, stabskantine, kaffe og serve-ringssteder rundt omkring på leiren.

**Haikeetaten** har gått opp alle stiene speiderne og roverne skal begi seg ut på under sitt haikedøgn på leir. De sørger for et variert haiketilbud og jobber for at alle skal oppleve en fin og sikker haik, uansett hvor mye man har gått på tur før.

**Kommunikasjonsetaten** er gjengen som har ansvar for hovedscenen, informasjon til deltakere, sosiale medier, leiravis, livesendinger, nettside, og å ta så mange bilder som mulig av blide speidere på leir.

**Programetaten** fyller leirdagene med innhold for store og små, og har ansvar for blant annet speiderprogrammet, markedsdager, sjøspeiding, lederprogrammet og lederbarnehagen.

**Roveretaten** passer på at alle roverne får oppleve landsleir, både de som bor i roverleir og de som bor med gruppa. Etaten har ansvar for rover-leir, roverprogram, roverkro, maur, og roverhaik.

**Teknisk etat** ordner med vann, strøm, toaletter, rajer, scener, og alt annet som følger med infrastruktur. Etaten har ansvar for arbeidsleir før og etter landsleiren, de som bygger opp og river ned leiren.

**TEKST:** EMIL BRISKELUND I **FOTO:** CF SALICATH

# Hva er en speiderlandsleir?

## I 2025 blir det speiderlandsleir på idylliske Gjøvik. Men hva er egentlig en landsleir og hvorfor skal man delta?

Landsleir er en leir for alle speidere i Norge. Det er vanlig at de yngste deltakerne har fullført 5. klasse på skolen. Speidergrupper i nærheten av leiren sender ofte yngre speidere på dagstur til leiren, slik at de også skal få en smakebit på leirlivet.

### HVORDAN KOMMER MAN SEG TIL LANDSLEIREN?

Fra hele landet kommer speidere med buss, tog, bil, fly, sykkel og andre tenkelige fremkomstmidler. Gjøvik har et godt kollektivtilbud, og under landsleiren blir transporten organisert slik at det blir lett for speiderne å komme seg til og fra leirområdet på toppen av Gjøvik.

### HVA GJØR MAN PÅ EN LANDSLEIR?

På landsleiren deltar speiderne på aktiviteter både på og utenfor leirområdet. Med Gjøvik som utgangspunkt blir det et rikt utvalg av aktiviteter både i skog, by og på vann. I løpet av leiruka skal også alle speiderne dra på haik i patruljer, hvor de går en tur og overnatter utenfor leirområdet.

### HVORDAN BOR MAN PÅ EN LANDSLEIR?

Hver speidergruppe får tildelt et område hvor de skal bo, spise og leve sammen. Her bor speiderne i telt sammen med gruppen sin. På området lager speiderne mat til hele gruppen, holder små samlinger, og lager store og små byggverk av stokker og tau.

### ER DET SKUMMELT Å DRA PÅ LANDSLEIR?

Å delta på landsleir for første gang kan virke skummelt for noen. Likevel er det ingen ting å frykte. Leiren er fylt med trygge voksne som jobber for at leiren skal bli bra for alle. Det blir egen sykestue med kompetent personell, utallige kiosker hvor man kan kjøpe seg en is og, ikke minst, du får venner for livet!

**Følg med i de neste utgavene av SPEIDEREN for mer informasjon om Speidernes landsleir 2025.**



**TEKST:** KIRVIL KAASA I **FOTO:** TOMEK KLIMCZAK/NRC

NRC
FLYKTNINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

# Et fristed for ungdom på flukt



På en fritidsklubb i Polens hovedstad Warszawa kan ukrainske ungdommer henge med venner og få en pustepause i en ny og krevende hverdag. I år går pengene fra Speideraksjonen til fritidsaktivitet for barn og ungdom som har flyktet fra krigen i Ukraina.

**Finn ut mer på de neste sidene og bli med på Speideraksjonen!**

FOTO: INGRID PRESTETUN/NRC



Krigen i Ukraina har tvunget mange mennesker til å flykte til andre land. Dette bolighuset i Irpin, rett utenfor Kyiv, virker ikke som et særlig trygt sted å være lenger.

# Om Speideraksjonen 2024

**I år samler vi inn penger for at barn og ungdommer som har flyktet fra krigen i Ukraina skal få gjøre noe gøy og trygt på fritiden sin. I tillegg skal flere barn i Zambia og Liberia få bli speidere.**

Mål: S-14, V-7

## HVA GÅR PENGENE TIL?

Innsatsen vår gjennom Speideraksjonen bidrar til å drive fritidsklubben Spoko Café i Warszawa i Polen. Der møtes mange ukrainske ungdommer som har flyktet fra krigen i hjemlandet. Klubben betyr mye for de unge flyktningene. Pengene går også til sommerleir for ukrainske barn og ungdommer i Polen. Flyktninghjelpen, som vi samarbeider med i Speideraksjonen, støtter alt dette arbeidet for de unge ukrainerne.

Noen av pengene fra Speideraksjonen går til Norges speiderforbunds samarbeid med speiderforbundene i Zambia og Liberia. Vi vil hjelpe til slik at flere barn og ungdommer der kan få gå på speideren.

## MER SPEIDING I ZAMBIA OG LIBERIA

I mange år har norske speidere støttet speiderarbeidet i andre

land. Det gjør vi ved å gi penger til speideraktivitet der, men vi bidrar også med ledertrening og organisasjonsopplæring. Vi inviterer dessuten speidere fra samarbeidslandene til å delta på vår landsleir. Samarbeidsprosjektene støttes også av Norad (Direktoratet for utviklingssamarbeid).

Vi har samarbeidet med Liberia i noen år allerede, mens samarbeidet med Zambia er nyere. Sakte, men sikkert er vi med og bygger opp forbundene. Innsatsen vår gjør at det blir mer av de gode aktivitetene for speiderne der.

## HÅP OG ET STYKKE VANLIG HVERDAG

Flyktninghjelpen er en norsk hjelpeorganisasjon som jobber mange steder i verden hvor mennesker er på flukt fra krig, vold og sult. Hvert år hjelper Flyktninghjelpen mer enn ti millioner mennesker i over 40 land. Norges speiderforbund har samarbeidet med Flyktninghjelpen om Speideraksjonen siden 2003. Speidere har til sammen samlet inn cirka 16 millioner kroner til aksjonen. Vi er stolte av det gode samarbeidet!

**Les mer om Flyktninghjelpen på flyktninghjelpen.no.**

## UKRAINSKE FLYKTNINGER I POLEN

Siden februar 2022, da Russland gikk til angrep på Ukraina, har flere millioner mennesker krysset grensen fra Ukraina til Polen. De har flyktet fra krigen, på leting etter sikkerhet og internasjonal beskyttelse. En stor del av dem har reist videre, men

**BESTILL AKSJONSMATERIELL**
Plakater, bøsseetiketter, skjerfmerker, ID-kort og plomberingspinner bestiller speidergruppa kostnadsfritt hos Speider-sport. Mangler gruppa innsamlingsbøsser, kan disse også bestilles.



På Flyktninghjelpens transittsenter i Warszawa har noen hengt opp denne tegningen der det står "Ære være Ukraina". Foto: Ingrid Prestetun/NRC.

Flyktninghjelpen mener at over to millioner flyktninger vil fortsette å være i Polen lenge ennå.

Mange av ukrainerne trenger hjelp med praktiske ting når de kommer til Polen, ofte med tog. De skal registrere at de har kommet til Polen som flyktninger, de er kanskje syke og må få hjelp. Mange skal reise videre. I hovedstaden Warszawa har Flyktninghjelpen opprettet et mottakssenter, like ved en jernbanestasjon. Der kan de slitne flyktningene få hvile, sove og spise før de fortsetter. De får også hjelp med å vite hva de skal gjøre videre. Det er veldig mye å tenke på for dem som har forlatt hjemmet sitt og nesten alt de eier, jobb, skole, slektninger og venner! Da er det bra at de kan få hjelp fra organisasjoner som Flyktninghjelpen. ❖

**FLYKTNINGHJELPENS ARBEID FOR UNGE FLYKTNINGER I POLEN**

- Holder kurs og god opplæring for lærere som skal ta imot dem som har opplevd krig og frykt.
- Hjelper flyktningbarn tilbake til skolen ved å støtte det polske skolesystemet, og ved å støtte ukrainske skoler i Polen
- Gir støtte til ukrainske studenter i Polen som følger undervisningen i Ukraina på skjerm.
- Støtter en fritidsklubb for ukrainske og polske ungdommer i Warszawa.
- Støtter sommerleiraktiviteter for ukrainske barn i sommerferien.

**TEKST:** ROALD HØVRING//NRC I **FOTO:** INGRID PRESTETUN//NRC




Max snakker med Julia og Jeva (i midten) på Flyktninghjelpens transittsenter i Warszawa. – Max var en livredder, sier Julia.



# – Det hjelper meg å gjøre en innsats for andre

**Max har selv flyktet fra krigen i hjemlandet. Nå bruker han all sin fritid på å hjelpe andre flyktninger som kommer til Warszawa.**

– Det kommer et tog fra Kyiv klokken 14:14. Flere av passasjerene er flyktninger fra Ukraina. Bli med til stasjonen så får dere se med egne øyne hvordan vi hjelper dem, sier Max.

Vi befinner oss på Flyktninghjelpens transittsenter i den polske hovedstaden Warszawa. Senteret består av flere større og mindre telt fordelt på et område på størrelse med en fotballbane. Det er plassert et steinkast fra byens østlige jernbanestasjon.

Vi slår følge med Max og polske Hubert (15), som har tatt seg fri fra skolen for å hjelpe til.
– Jeg føler at jeg må gjøre en innsats og kommer hit nesten hver dag når jeg har fri fra skolen, forteller Hubert. Han tar flere eksamener ved siden av å jobbe på senteret.
Max plukker med seg en tom bagasjetralle og forklarer underveis.

## TAR IMOT BARN OG VOKSNE PÅ FLUKT FRA KRIGEN

– Et titalls tog ankommer daglig direkte fra Ukraina eller fra de polske grensebyene. Vi sjekker togtabellen og drar til stasjonen for å informere og gi råd til flyktningfamilier som nettopp har

kommet. Vi hjelper dem også med bagasjen til transittsenteret vårt, forklarer han.
Noen har planlagt flukten i god tid og skal reise videre til utlandet eller til andre steder i Polen. Andre har slektninger de skal bo hos i den polske hovedstaden.
– Men svært mange trenger mat og hvile og litt tid før de får orientert seg om hva de skal gjøre videre i den nye tilværelsen sin som flyktninger, forklarer Max.

## TRAVELT

Toget fra Kyiv har nettopp ankommet. Max og Hubert får det travelt. De fleste nyankomne fra nabolandet er eldre mennesker eller kvinner, men de aller fleste er mødre med barn. Mange takker ja til å bli med til transittsenteret. Max og Hubert hjelper til med å bære: kofferter, barnevogner, bager, plastposer og hundebur. Alt lastes opp på trallene og fraktes til transittsenteret på andre siden av gaten.

## DA MAX BLE FLYKTNING

– Da krigen brøt ut, studerte jeg IT ved Kyiv Polytekniske Institutt. Men krigen gjorde det umulig å fortsette studiene, og jeg bestemte meg for å flykte til Polen. Dette var like før jeg fylte 18 år, forteller Max.
Med noen få unntak får ikke stridsdyktige ukrainske menn mellom 18 og 62 år lov til å forlate landet.
– Storebroren og faren min hverken kunne eller ville forlate landet. De ville heller kjempe og ofre livet for fedrelandet enn å flykte. Heller ikke moren min ønsket å dra. Hun ville bli igjen for å ta seg av sin mor og bestemor.

**– Det var tungt å måtte forlate familien. Det var heller ingen trygge fluktruter ut av landet. Både togstasjoner og veistrekninger ble bombet, og mange sivile ble drept. Max (18)**

Etter to dager på buss og tog kom Max endelig frem til den polske grensen. Så bar det videre til slektninger i Warszawa. Han har sitt eget rom og har fortsatt å studere på nett. – Jeg kan ikke få lovprist nok den hjelpen jeg har fått og den polske gjestfriheten.



Max og Hubert står klare til å ta imot ukrainske flyktninger på en togstasjon i Warszawa. Det er nok å gjøre for de to ungdommene. Den ene er flyktning selv, den andre vil bare hjelpe.

**MAX (18)**

**Yrke:** student

**Hjemby:** Dnipro, Ukraina

**Aktuell situasjon:** Flyktet alene fra Ukraina til Polen. Der bor han hos slektninger. Max var frivillig ved Flyktninghjelpens transittsenter i Warszawa i 2022.

## BLE FRIVILLIG HOS FLYKTNINGHJELPEN

I begynnelsen av april, like etter at han fylte 18 år, oppsøkte Max Flyktninghjelpens transittsenter og fikk jobb som frivillig.
– Siden har jeg jobbet her nesten hver eneste dag med ulike oppgaver. – Det gjør vondt å tenke på hva som skjer i hjemlandet mitt, men det hjelper meg å kunne gjøre en innsats for andre som er i samme situasjon som meg.

## TAKKNEMLIG FOR HJELPEN FRA MAX

Julia (28) og datteren Jeva (9) kom til Warszawa med tog for fem dager siden. De ble tatt imot av Max. – Vi hadde akkurat kommet hit etter å ha reist med tog fra Ukraina i 12 timer. Vi var trøtte, sultne og redde, og vi visste ikke hva som ventet oss nå. Hvor skulle vi sove? Hvordan skulle jeg klare å forsørge oss? Ta vare på datteren min? sier Julia.

Så kom Max. – Han var en livredder. Han sto på plattformen da toget kjørte inn på stasjonen. Så hjalp han oss med bagasjen og forklarte hva slags hjelp vi kunne få på transittsenteret. Det er godt å se at han er her ennå. Han og kollegene gjør en kjempeinnsats, jeg er så takknemlig. ❖

**Roald Høvring og Ingrid Prestetun fra Flyktninghjelpen møtte Max i Warszawa i 2022. Saken er basert på en artikkel fra Flyktninghjelpens nettsider fra sommeren 2022.**

**TEKST OG FOTO:** AMALIE HALLELAND

# Et fristed og et hjem

Det lyser varmt ut av store vinduer i en sidegate i Warszawa. Her finnes et fargerikt fristed hvor voksne knapt slipper inn. **Velkommen til Spoko Café.**

Inne på kafeen, en fritidsklubb som drives med støtte fra Flyktninghjelpen, henger lampene ned fra taket i ulik lengde, veggene er dekket av kunst, og innerst er Xbox-rommet. Kunsten er det ungdommene selv som har laget, og langs veggene finnes hyllevis med spill som de selv har valgt. Kaféen er et sted av ungdommer, for ungdommer.

## STRENGT VED INNGANGEN

Når vi skal besøke Spoko Café, får vi streng beskjed om at ingen voksne har adgang. Dette skal være et sted bare for ungdom. Mads, som filmer for Speideraksjonen, og jeg er heldigvis unge nok til å få komme inn, men bare såvidt. Samtidig som vi snakker med ungdommene som driver kafeen, starter en workshop i naborommet. De som er der skal glasere keramikk de lagde i forrige uke. Bak oss tar noen frem et brettspill som ser komplisert ut, men ungdommene leser rolig gjennom reglene og begynner å spille.

Da fullskalainvasjonen av Ukraina var et faktum, og mange ukrainere flyktet til Polen, ble det fort behov for trygge møteplasser for ungdommene. Steder der de kunne være med på å bestemme,




Spille brettspill, Xbox, lage keramikk eller bilder til veggene. På kafeen er det mye forskjellig å drive med for ungdommene.



For Anastasia er Spoko Café mer enn et sted å henge. Foto: Mads Ankarstrand.

møte andre unge, både polske og ukrainske, og bare være ungdommer. Det er dette samfunnsoppdraget Spoko Café har tatt på seg. Kafeen minner veldig om en norsk ungdomsklubb, der ungdommene bestemmer hvordan de vil ha det.

## KJENNER SEG HJEMME

I et hjørne sitter en ung jente med lyse krøller og et stort smil. Hun heter Anastasia og er 18 år. For henne startet ikke krigen 24. februar 2022, men mye før. Hun flyktet sammen med familien sin fra Donbas-regionen øst i Ukraina allerede da hun var 10 år, i 2015. Anastasia forteller om soldater med våpen som ransaket huset til familien. Kort tid etter flyktet familien til Polen.

I begynnelsen ville hun dra tilbake til Ukraina, men nå, åtte år seinere, snakker Anastasia flytende polsk, og huset de forlot i Donbas er bombet i stykker. Stemmen hennes skjelver litt når hun snakker om barndoms-hjemmet som ikke er mer.
– Den første tiden i Polen var det vanskelig for meg å få venner, forteller hun. – Språket var utfordrende og det fantes ingen steder som dette, hvor jeg kunne møte andre barn og ungdommer. Nå sitter Anastasia trygt i det hun kaller sitt andre hjem, Spoko Café. ❖

### HVORFOR ER SPOKO CAFÉ SÅ VIKTIG?

Mange ukrainske ungdommer i Polen går ikke på skolen sammen med polske ungdommer. I stedet følger de undervisningen på skoler i Ukraina via skjerm.

Var du en av dem som hadde hjemmeskole under pandemien? Da vet du kanskje litt om hvordan det kjennes å være alene på ett sted, mens vennene dine er et annet sted. Når du i tillegg er flyktning i et annet land, blir det ikke lettere. Å kunne henge på en fritidsklubb etter skoletid er gull for de unge ukrainske flyktningene i Warszawa. Her møter de også polske ungdommer, kan lære seg språket og få nye venner.




Det er blitt fargerikt og koselig på Spoko Café, synes ungdommene selv. Ikke rart de trives her!

**TEKST:** AMALIE HALLELAND OG KIRVIL KAASA

Mål: L-1

# Modige polske speidere i krigssonen

**Da Speideraksjonens feltreportere var i Warszawa sist høst, fikk de også se hvordan mange polske speidere utførte et farlig oppdrag i 2. verdenskrig.**



Speiderledere i Warszawa organiserte en hemmelige posttjeneste i 1944. Mange unge speidere løp gjennom byen med meldinger.

Å bidra der vi kan har alltid vært en viktig del av det å være speider. Speidere over hele verden har gjennom mer enn hundre år engasjert seg i samfunnet på ulike måter, både i fredstid og i krig. Under 2. verdenskrig (1939–1945) ble speiderarbeidet etterhvert forbudt i mange land, også i Norge. Men speidere ble ofte engasjert i hemmelig motstandsarbeid helt fra starten. Polen var det første landet som ble invadert av Adolf Hitler og den tyske okkupasjonsmakten i 1939. I 1944 prøvde Polen tappert å rive seg løs fra okkupasjonen i det som blir kalt Warszawa-oppstanden.

## SPEIDERE PÅ HEMMELIG OPPDRAG

Dette var det største opprøret i Europa mot den tyske okkupasjon under 2. verdenskrig. Det var ikke bare soldater som bidro i opprøret, men helt vanlige mennesker, også barn. Speidere helt ned i 12-årsalderen løp med hemmelige meldinger for de polske styrkene som kjempet mot nazistene.

En hemmelig posttjeneste var viktig for å få fram beskjeder fra ett sted til et annet i krigssonen. Speiderne leverte flere tusen brev med informasjon hver dag. Arbeidet var farlig. Speiderne risikerte livet, og flere av dem ble skadet eller til og med drept.

Opprøret mislyktes etter to måneder med kamper, men innsatsen fra de polske speiderne har fått en egen plass på et krigsmuseum i Warszawa. Reiser du dit en gang, bør du ta turen til Warsaw Rising Museum, som det heter på engelsk. Der kan du bli kjent med historien til de modige speiderjentene og speiderguttene som leverte hemmelige beskjeder for 80 år siden. ❖

## 2024: TETT PÅ KRIGEN I UKRAINA

Polens grense mot Ukraina er over 500 kilometer lang. Dermed har Polen krigen tett innpå seg nå i 2024. Gjennom Speideraksjonen har speiderne i Norge en mulighet til å hjelpe de ukrainske flyktningene i Polen, ikke ved å frakte hemmelig informasjon i brev, men ved å samle inn penger til Flyktninghjelpens arbeid der.

Kilder: Store norske leksikon (snl.no), Wikipedia, warhistoryonline.com og The Rising Museum

SPEIDERAKSJONEN 2024

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **FOTO:** MADS ANKARSTRAND

# Slik gjør dere

Så enkelt er det å bli med på Speideraksjonen for både bevere, småspeidere, speidere og rovere.

**1 Sett av tid i terminlista**
Det kan være lurt å bruke to møter på Speideraksjonen, ett til å sette seg inn i hva Speideraksjonen er og hvorfor vi gjennomfører den, og ett til selve innsamlingen.

**2 Bestem dere for hva dere vil gjøre**
Det er flere måter å samle inn penger på. Dere kan velge én, eller kombinere flere. Beverne og småspeiderne vil kanskje helst gå med bøsser, mens speiderne og roverne kan tenke seg å gjøre en annen type innsats. Finn på noe sammen!

**3 Bestill materiell fra Speider-sport** (gratis, selvsagt)
Bøsseetiketter, plakater, ID-kort, speideraksjonsmerket og plombe-ringspinner til bøssene bestiller dere enkelt hos Speider-sport. Bøsser har de fleste gruppene allerede, men trenger dere flere, kan de også bestilles.

**4 Bruk aksjonsfilmen, historiene fra SPEIDEREN og aktivitetstipsene**
Det finnes flere måter å ha speideraksjonsmøter på. Det viktigste er at det er enkelt å gjennomføre, samtidig som speidere i alle aldre og speiderledere har utbytte av det. På speiding.no/aksjon finner dere lenker til mye godt materiell, slik at både planlegging og gjennomføring blir enklest mulig.

**5 Gjennomfør Speideraksjonen 2024 når det passer**
Aksjonen foregår i hele april, men hvis det passer bedre for speidergruppa å gjennomføre aksjonen i mars eller mai, er det fritt fram! Del gjerne bilder fra aksjonsdagen på Instagram med emneknaggen #speiding.

**Lykke til, og hipp hurra for alle som er med på Speideraksjonen!**



## ADVENTURESPEJD

**TEKST:** REGINE SKOGMO GRØTTE OG MADS ANKARSTRAND I **FOTO:** MADS ANKARSTRAND

# Fordi det er fett!

Hos de danske speiderne er Adventurespejd noe av det feteste å være med på. En gjeng norske rovere ble med på et heftig speidereventyr sammen med danskene.

Begeistringen og iveren etter å fortelle om helgens speidereventyr er til å ta og føle på. Den overdøver nesten trettheten og utmattelsen som også har funnet veien denne søndag ettermiddag.

Selv om det har vært hardt, kroppen er mør og søvnunderskuddet er stort, snakker speiderne allerede om hvordan de kan forbedre seg til neste gang de skal av sted. Det kommer forslag til hvordan de kunne ha løst oppgavene bedre, og de snakker med speidere fra andre patruljer og hører om deres opplevelser.

### KLOK AV Å LØPE RUNDT I MØRKET

Det er historier om helger som denne de forteller på skolen mandag morgen, eller når de blir spurt «hvorfor er du fortsatt speider?» Fordi det er fett.




De norske roverne Marcus, Simen, Mads, Marius og Regine klare for natteventyr hos de danske speiderne. Selvfølgelig med startnummer 17-5. Foto: Heine Heinesen.

Fordi vi får helt unike opplevelser sammen med speidervennene våre. Vi blir klokere på oss selv og på andre når vi løper rundt i en mørk skog og sammen skal finne veien ut. Vi opplever at vi i fellesskap kan klare mer enn vi ville klart på egenhånd.

## ADVENTURESPEIDING

I Danmark driver de med en form for speiding som er ukjent for de fleste norske speidere: adventurespeiding. I løpet av et år kan man delta på 13 løp rundt om i Danmark. Alle løpene handler om å utfordre seg selv på forskjellige måter, men de har én ting til felles: Speidermetoden.

En gjeng rovere fra Norge reiste i september ned til Kalundborg i Danmark for å observere det eldste løpet, Nathejk. På 30 timer skal speiderne bevege seg 50 km gjennom naturen. Det er ikke mye tid, så de må også gå om natten. Mens speiderne prøver å gå fra A til B, løse alle oppgavene, og nå alle sjekkpunktene, blir de jaktet på av «banditter». Dette er rovere som prøver å hindre speiderne fra å nå mål uten å bli oppdaget.

## STOPP DEN ONDE KULTEN!

Hvert år har Nathejk et nytt tema. I 2023 skulle speiderne hjelpe den fiktive organisasjonen Månelogen med å stoppe den onde kulten Ex Nihilo fra å påkalle en ond demon. Tidligere har man avdekket romvesener, vært i det ville vesten og jaktet på magiske middelaldersverd. Bare fantasien setter rammer for adventurespeiding.
Se nathejk-videoen fra 2023:

Kilde: Guide til adventurespejd – Det danske spejderkorps



## LYST TIL Å LAGE DITT EGET ADVENTURESPEIDING-ARRANGEMENT?

Tre ting å tenke på:

- Innlevelse er viktig. Lag en historie det er gøy å være en del av!
- Det viktigste er samarbeid. Alle utfordringer må kunne løses ved å samarbeide i patruljen.
- Gjør det spennende å prestere! Nathejk har et eget merkesystem basert på om du blir oppdaget før du kommer i mål eller ikke. Motiver speiderne til å prøve igjen neste gang.

Lyst til å lære mer om adventurespeiding? Guide til adventurespejd:



Nathejk-teamet hadde brukt mye tid på rekvisitter. Her var det satt opp et alter av kulten Ex Nihilo.



Et medlem av den gode Månelogen gir den neste oppgaven til en deltakerpatrulje i løpet.

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **FOTO:** KRISTIAN STRØM

# Bli med på roverstevne i april

Maya og de andre roverne som arrangerer roverstevne på Herdla i vår vil ha deg med på spennende grottevandring, gøyale kanoaktiviteter, leirfres og leirbål.

Rover Maya Dahl (23) fra roverlaget Alt for BUDT i Drøbak/Frogn speidergruppe er sjef for vårens roverstevne. Hun har mye erfaring med hva som skal til for å lage et bra opplegg: – Jeg har mange gode minner fra stevnene jeg har vært på: Hønefoss i 2018, Stavanger i 2021, Jessheim i 2022 og Gjøvik i 2023, ramser hun opp. – Jeg husker spesielt godt stevnet på Hønefoss, da vi skulle danse jenka gjennom byen. Vi var rundt 200 rovere, og det ble en kjempelang jenkarekke! Det var mye tull og fjas, og kjempegøy at vi fikk det til sammen.

Nå gleder Maya seg til sitt femte roverstevne og håper at mange vil bli med. – Jeg har blitt kjent med mange flotte folk på stevnene jeg har vært med på, og det er alltid like gøy å treffes igjen! ❖

**ROVERSTEVNET 2024, 12.–14. APRIL**

Roverstevnet arrangeres på Herdla fort på Askøy, cirka tre mil nordvest for Bergen. Det koster 300 kr å delta. Felles busstransport t/r Bergen sentrum–Herdla fort koster 100 kr.



Et par hundre rovere i jenka gjennom gatene på Hønefoss i 2018 er et av Maya Dahls morsomme roverstevneminner.

## TA ET MERKE

**TEKST:** HELENE HENDEN OG ADA SOFIE SCHREIBER

# Fred

**TIPS:**
FN-sambandet, Nobels Fredssenter, NOAS (Norsk organisasjon for asylsøkere) og Det Norske Nobelinstitutt er gode steder å henvende seg til for å få informasjon og hjelp.



De siste årene har krig og konflikter preget Europa og resten av verden. I dag er det viktigere enn noensinne å samles for å oppnå en fredeligere verden, der alle opplever å være av samme verdi.

Krig har virket som en fjern ting som skjer langt unna, men i dag opplever vi at krigen er nærmere. Som ungdom kan du føle deg ganske maktesløs, så det er fint å vite at speideren legger opp til at vi kan hjelpe menneskene rundt oss. Merket gir dere en mulighet til å sette dere inn i andres situasjoner, bli kjent med mennesker som er påvirket av krig, og bidra.

### SLIK TAR DERE MERKET:

1. Sett dere inn i en pågående konflikt mellom land eller folkegrupper i verden. Finn frem til de politiske, kulturelle eller historiske forhold som har betydning for konflikten. Presenter dette gjennom et foredrag, innledning til diskusjon i roverlaget eller gjennom en aktivitet for en annen enhet.
2. Ta initiativ til en aksjon eller et tiltak i speidergruppa eller lokalmiljøet som kan føre til mindre rasisme eller til bedre forhold mellom nordmenn og innvandrere.
3. Hva er beskyttelse (asyl), og hva er de viktigste kriteriene for å ha rett til beskyttelse i Norge og Europa? Besøk, eller bli på en annen måte kjent med, en gruppe asylsøkere. Hva ligger bak deres søknad? Hvorfor forlot de hjemlandet?
4. Se på den politiske utviklingen i Europa. Er freden truet? Hvorfor? Hvorfor ikke?

### Velg også én av disse oppgavene:

1. Delta aktivt i markering av FNs fredsdag 21. september. Markeringen kan gjennomføres i laget eller sammen med en annen enhet eller gruppe.
2. Lag et portrett av en fredsprisvinner gjennom foto, foredrag, drama eller lignende. Presentasjonen skal også vise bakgrunnen for Nobels fredspris og hvilke kriterier den blir delt ut etter. Vis eller fremfør portrettet for roverlaget eller en annen enhet.
3. Besøk Nobels Fredssenter i Oslo.

### SPEIDERAKSJONEN FOR FRED

Gjennom Speideraksjonen samarbeider vi med Flyktninghjelpen om å hjelpe barn og unge på flukt fra krig. I år går mye av pengene vi samler inn til Flyktninghjelpens prosjekter for barn og unge som har flyktet til Polen på grunn av krigen i Ukraina. Les mer om aksjonen på sidene 33–41.

Merket er en fin mulighet til å sette seg inn i formålet med årets speideraksjon. Merkekrav 1 kan oppfylles ved å lære om konflikten i Ukraina i forkant av aksjonen, sammen med flokken eller troppen. Merkekrav 3 oppfordrer til å bli kjent med mennesker som har søkt asyl. Det kan gjennomføres ved å ta kontakt med asylsøkere, eller å lese lengre intervjuer med noen som har søkt asyl. ❖

Mål:
S-1, 2, 13, 14, V-12

AV ELISE GJESTAD

# Go, go global!

Rover Elise Gjestad fra Nes Årnes speidergruppe har grepet en av de mange mulighetene til å reise ut og bli kjent med den store speiderverden, nemlig Go Global.

For å skape spennende turer i det flate danske landskapet, har de danske speiderne startet et konsept de kaller Adventurespejd (les mer om det på s. 40-41). Her bruker de kreativiteten sin til å lage heftige rollespill som kan vare i alt fra noen timer til flere dager.

I høst var jeg deltaker på Go Global og fikk være med på en kortversjon av et slikt rollespill, arrangert av den danske speidergruppa KROPT.

Go Global er et arrangement for nordiske speidere mellom 18 og 30. Det er et arrangement for å bli kjent med speidere i Norden, lære mer om internasjonal speiding, om verdensorganisasjonene WAGGGS og WOSM, og om det nordiske samarbeidet. I høst ble Go Global arrangert av danskene, rett utenfor København.

Helgen var full av aktiviteter for å bli kjent med noe av det danskene gjør bra. Vi startet med et rebusløp i sammensatte patruljer gjennom den danske hovedstaden, med poster om verdensorganisasjonene, der vi fikk møte flere som er frivillige enten i WAGGGS eller WOSM.

**MASSE INSPIRASJON, MINNER OG VENNER**

Det var gøy å lære mer om det store globale fellesskapet vi er en del av. På lørdag fikk vi også besøk av danske Signe Obel. I 2023 ble hun valgt inn i verdensstyret til WAGGGS, det var ikke uten grunn: Hun har en, forsiktig sagt, imponerende, internasjonal speider-CV, det er bare å google henne!



Signe Obel fra WAGGGS.

Signe holdt en økt for oss om «Speak out for her world», en av WAGGGS mange gode «verktøykasser» (toolkits). «Speak out for her world» veileder deg steg for steg gjennom hvordan du planlegger og gjennomfører en kampanje for en sak du brenner for. Målet er å påvirke dem som har makten til å ta beslutninger som gjør verden bedre.

Signe inspirerte meg, og jeg ble mer motivert til å se nærmere på



De norske deltakerne Elise Christine Gjestad, Veronica Lona, Ragnhild Wirak og Simmen Karoliussen i Det kongelige biblioteks hage.



Starten på det spennende Adventurespejd-løpet der vi skulle redde verden, bare!



Sofia Andersson, Myrsky Suolanen, Amalie Herløv, Bjørk Steinberg, Ragnhild Wirak i Nyhavn. En del av rebusen var å ta bilder med patruljen på forskjellige steder i byen.

hva WAGGGS har å tilby av ressurser. Speiding handler også om å ta samfunnsansvar, og jeg fikk lyst til å utforske dette mer. Det var en veldig fin økt, som jeg virkelig kan anbefale.

Jeg dro hjem med masse nye minner og venner. Det jeg husker best er besøket fra KROPT og møtet med Adventurespejd.

## TILBAKE TIL 2020 IGJEN ...

Usikkerheten vi kjente på da vi ble jagd ut av hytta, tok oss rett tilbake til 2020 og starten på pandemien. Utenfor hytta sto en gjeng i smittevernsdrakter som ropte at hytta var infisert av et farlig fuglevirus. Følelsen vekslet til herlig spenning da vi fikk utdelt smitteverndrakter og ble bedt om å signere en kontrakt i «blod»! Vi skulle få være med å redde verden fra viruset!

Med typiske speideroppgaver underveis, som å dekryptere koder og lage båre, løp vi rundt i en skog for å frakte vaksine til syke pasienter. Kledd i et antrekk jeg ikke trodde jeg ville komme til å se så mye til etter pandemien.

## VILDT SEJT!

Vårt adventurespejdløp varte i bare noen få timer, men opplegget var så proft at en skulle tro det hadde krevd masse planlegging. Men for danskene var dette bare en veldig enkel smakebit på noe de gjør mye. For oss var det sykt gøy og spennende, eller vildt sejt, som danskene sier!

Er du nysgjerrig på internasjonal speiding, og du vil oppleve noe nytt og heftig, trenger du ikke dra langt. Følg med når det dukker opp muligheter for deg som er rover, du kommer ikke til å angre! ❖

## SPEIDER-CV

**Navn:** Tore Nordmand Ruud

**Alder:** 24 år

**Speiderbakgrunn:** Barne- og ungdomsarbeider med fagskoleutdanning innen barn med særskilte behov.

**Aktuell:** Hovedansvarlig for kommunikasjon i administrasjonsetaten under NM i speiding 2024



**TEKST OG FOTO:** ALEXANDER VESTRUM

# Ikke alltid speider

**En svigerfar som absolutt ikke ga seg, er grunnen til at Tore Nordmand Ruud (24) ble speider i voksen alder.**

For noen år siden hadde Spydeberg speidergruppe bare sju barn blant medlemmene. Nå er medlemstallet rundt 60.
– Og vi har sju på venteliste. Vi kan ikke ta inn flere før vi får flere ledere. Så gruppa vår har vokst. Det er veldig bra, sier Tore, som har hovedansvaret for troppen.

Både før og under koronatida vokste gruppa i Spydeberg. Tore tror det blant annet kan ha å gjøre med at Spydeberg speidergruppe var blant de få – eller kanskje den eneste speidergruppa i Østre Østfold krets – som tilbød digitale møter mens mye var nedstengt.

Det var langt i fra gitt at Tore skulle bli speiderleder. De fleste speiderledere har enten fortsatt som leder i gruppa de var med i som barn, eller de er engasjerte foreldre som vil bidra til aktivitet for barna sine. Tore har verken egne barn eller bakgrunn som speider.

## FANT KJÆRLIGHETEN

Tore Nordmand Ruud vokste opp på Romsås i Oslo.
– I senere tid fant jeg kjærligheten i Spydeberg. Så da flyttet jeg fra Oslo, forteller 24-åringen.

Samboeren Andreas har vært speider i oppveksten, men har hatt en pause. En periode var begge med i Norsk Folkehjelp, både som sanitetsmannskap og innen søk og redning. Men takket være en ekstremt ivrig svigerfar ble det til at Tore prøvde seg på speiderlivet.
– Jeg fikk spørsmålet stadig oftere. Det var en del «ikke nå» og «vi tar det senere». Men så ble det til at jeg ble med på ett møte med svigerfar, og jeg syntes det var veldig gøy. Så da ville jeg prøve det videre, forteller Tore.

Samboeren hadde på sin side insistert på at han selv ikke skulle ha noe lederansvar. Men nå er han både gruppeleder og sitter som etatsleder for administrasjon på NM.

## GLAD I TURLIV

Tore har alltid likt å være ute i naturen og sove i telt.
– Det gjorde at jeg fikk et godt inntrykk da jeg kom inn i speideren. I starten var jeg veldig sånn at jeg ville ha ansvar og at ting skulle gå fort nok. Det gjaldt for eksempel invitasjon til foreldrene. Jeg liker å organisere og ha ansvar, forteller han.

Han satt med et inntrykk av at speiderbevegelsen kunne være «veldig kristen» og en organisasjon der en følger boka til punkt og prikke.
– Det inntrykket fikk jeg ikke i Spydeberg. Man tenker på barna og legger til rette. Jeg sier ikke at Spydeberg mangler struktur, men at vi er veldig åpne, sier Tore.

## FÅR MULIGHETER I KRETSSTYRET

Både i jobben sin ved en skole og ellers er Tore opptatt av å prøve nye tekniske ting. Og som medlem av kretsstyret i Østre Østfold har han fått muligheten til å tenke nytt, blant annet når det gjelder kommunikasjon i sosiale medier og tekniske løsninger på nett.
– Jeg har fått lov til å få ansvaret og fått beskjed om at ingenting er feil – at det bare er å prøve, sier Tore.

Gruppa har, med suksess, gjort de fleste møter og turer mobilfrie – speiderne legger igjen telefonen hjemme.
– Foreldrene er faktisk med på det. De ser at barna har behov for det. Og det er en helt annen dynamikk når de ikke har med mobilen. Færre av barna får hjemlengsel, forteller Tore. ❖

# #speiding

Var det noen speidergrupper som ikke bakte pepperkaker til jul? Vi har sett mange fine og morsomme bilder av speidere som baker. På Eidsvoll bygde speiderne en fin juleportal til selveste Eidsvollsbygningen! Bildene har speidere over hele landet delt på Instagram med emneknaggen **#speiding. Del du også, da!**


@1.tananger_sjo


@1.slattum



@25.oljefelt_roverlag


@adgangforbudt


@5skienms


@gjerpenmsk


@mjolnerspeider


@bergen_studentspeidergruppe



@austagderkrets


@drobakfrognspeidergruppe


@egersund_faspeider


@gjerpenmsk



@hustadvikaeide


@kanoeventur



@3_eidsvoll_speidergruppe



@tonsberg.speidergruppe


@kolltveit_bks_speidergruppe


@snoopy_roverlag


@longship_speider_ulleval


@troppen.ssg



@speidertroppen_nittedal


@systrond1


@lorenskogsydspeidergruppe


@skurk_1.sannidal


@bergen_studentspeidergruppe


@nadderudspeidergruppe


@skurk_1.sannidal

**TEKST:** FRED C. GJESTAD I **FOTO:** MARTIN LUNDSVOLL

# Hvorfor er vi speiderledere?

Det er særlig to ting som gjør at jeg trives som leder, skriver speiderleder Fred C. Gjestad.

En ting jeg spør meg om fra tid til annen, er hvorfor jeg er speiderleder. Hvorfor vier jeg ferieuker til å reise på leir med andres barn? Hvorfor bruker jeg dyrebare helger uten at mine egne barn er med? Jeg er jo ikke en pensjonist. Ikke får jeg betalt heller. Kanskje jeg får med litt restemat hjem fra tur, eller kanskje litt kjøregodtgjørelse. I praksis betaler jeg for å være speiderleder.

## MER ENN TØRT BRØD OG NOEN KRONER

Jentungen, som er grunnen til at jeg fant fram speiderskjerfet igjen, har for lengst flyttet hjemmefra. Joda, jeg har vært speider som ung. Først i 1. Fetsund KFUM, senere i Auli speidergruppe. Jeg har tatt mine peffkurs og lederkurs. "Engang speider, alltid speider", sier vi. Men det er ingen god forklaring på dagens engasjement. Jeg må sitte igjen med noe, for at det skal være verdt innsatsen. Jeg må få noe mer enn et restebrød, og iallfall noe mer enn kroner og øre. Det må være en plussaktivitet.

For meg er det to ting som gjør at jeg trives som speiderleder.
Først og fremst er det muligheten til å bli kjent med unge speidere. Det er ikke mange arenaer igjen der jeg som middelaldrende mann kan samarbeide med ungdommer på deres premisser. Gleden av å bli kjent med speidere, og ikke minst få følge dem på livets veg, betyr mye for meg. Jeg kan være en medvandrer i livet deres, et supplement til foreldre og lærere. Jeg håper jeg kan være en like positiv faktor i deres liv, som mine speiderledere var det i mitt.

Det andre som er viktig for meg som speiderleder, er lederfellesskapet. For selv om speiderfamilien i Norge etnisk sett er ganske homogen, så er den likevel fargerik. Jeg møter speiderledere som er befriende annerledes enn meg selv. Mange av dem jeg treffer, ville jeg ellers neppe møtt på min veg gjennom livet. Det kan være på grunn av alder, geografi eller yrke. Det er berikende å bli kjent med alle disse menneskene.



## MIDT I BLINKEN FOR LEDERMILJØET

Men alt kommer ikke av seg selv. Noen ganger må vi gjøre litt ekstra for hverandre som ledere. For å skape et godt ledermiljø må vi sørge for at det finnes noen samlinger bare for ledere og rovere, og da gjerne med noen aktiviteter som er tilpasset ledere. For et drøyt år siden hadde vi en lederhelg i gruppa vår. Da kjøpte inn kastekniver og -økser for å gjøre noe litt annerledes. Ikke akkurat en aktivitet for småspeidere. Men du verden så morsomt når kniven endelig satt midt i blinken! En liten ekstra innsats, som ga en ekstra piff til lederne. ❖

Fred C. Gjestad er troppsassistent i Nes-Årnes speidergruppe og journalist. I SPEIDEREN vil han skrive petiter om speiderlivet sett fra en speiderleders synspunkt.

## SPEIDER-SPORT FONDET

**TEKST:** KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJONSFOTO:** HÅKON KRISTOFFERSEN

# Trang økonomi ingen hindring

– Noen speidere synes det kanskje er vanskelig å få råd til det de trenger. Derfor har vi Speider-sport fondet. For at alle skal få være med på tur. Uansett hvor mye penger de har. Bruk fondet!

Slik presenteres Speider-sport fondet i en kort video på Speider-sports nettsider. Gjennom fondet gir vi speidere som av ulike grunner selv ikke kan betale for speiderdrakt og enkelt turutstyr, mulighet til å delta i speideren.

Utstyrsfondet bidrar til å løse praktiske problemer i speider-grupper, samtidig som det er med på å stabilisere medlemstallet. Speider-sport fondet eies av Norges speiderforbund og administreres av Speider-sport AS.

### RASKT OG UKOMPLISERT

– Det er for få som bruker fondet, så jeg oppfordrer absolutt flere speidergrupper til å vurdere fondet som en god mulighet. Det sier daglig leder hos Speider-sport, Fredrik Mørch-Johnsen. – Det blir for dumt å miste speidere fordi de ikke har råd til en ordentlig sovepose til turer.
– Er det høy terskel for å be om hjelp på denne måten? – Det er ikke godt å si, men prosessen er i alle fall enkel, rask og tillitsbasert. Det er speidergruppa som søker om og som låner ut utstyret til den enkelte speideren. Det er bare å ringe Speider-sport.

### DU KAN BIDRA

– Vi tar også gjerne imot pent brukte speiderskjorter, turutstyr og hittegods fra leirer og turer og formidler det videre til speidere som trenger det, minner Fredrik om.

### VIL DU SELV GI BORT, BYTTE, KJØPE ELLER SELGE?

Gjør som godt over 2 000 andre allerede og bli med i Speider-sport sin Facebook-gruppe for ombruk. Gruppa heter Speidereffekter – Bytte, gi bort, kjøp og salg.

Her kan du utveksle speidereffekter, turklær og turutstyr som du har vokst fra eller ikke lenger bruker. Vi, miljøet og lommeboka heier på gjenbruk! ❖

**TA KONTAKT!**
Ring Speider-sport på 67 22 33 35
Brukt utstyr merkes Speider-sport fondet og sendes eller leveres til

Speider-sport AS
Rosenborgveien 15
1630 Gamle Fredrikstad

Ta kontakt for spørsmål om fondet på telefon 67 22 33 35.



Bli med på turer og på leir? Mangel på speiderskjorte eller enkelt turutstyr skal ikke hindre noen fra å delta (illustrasjonsfoto fra NM i speiding 2022).

## SPEIDERSJEFENS HJØRNE

**TEKST:** PEER-JOHAN ØDEGAARD | **FOTO: LARS RØRAAS**

# Vi kjenner ansvar for oss selv og andre!



Vinteren – den kalde, fine tida – holder ennå stand, men mange gleder seg til lysere og varmere tider. Våren kommer med fuglekvitter, blåveis og rumpetroll – og Speideraksjonen. I år skal vi hjelpe ukrainske flyktninger i Polen. Når våren kommer til Ukraina, er det etter den tredje vinteren med invasjon og krig. Ukrainere drømmer om andre ting enn rumpetroll. Derfor er det så fint at vi, gjennom Speideraksjonen, kan være med på å bidra til at noen får det bedre.

Når vi deltar i Speideraksjonen er det fordi vi bryr oss og kjenner ansvar for andre. Vi samler inn penger til barn og unge som trenger hjelp, og vi setter fokus på utfordringer som ikke direkte berører oss selv. Vi får reflektere rundt ulikheter og urettferdighet i verden. Mange vil si at det er en selvfølge å bry seg når man ser grusomhetene på TV. Men det å faktisk kjenne ansvar for å hjelpe, er nok ikke like selvfølgelig for alle. Som speidere gjør vi det.

Men å ta ansvar for andre kan også være å passe på at en annen i patruljen har fått i seg varm kveldsmat på vinterhaiken, sørge for at det er sanket inn nok ved til bålet i morgen tidlig, eller å prate litt ekstra med henne som går litt for seg selv på patruljeturen. Det handler ikke alltid om de store tingene. Det du tenker på som småting, kan bety mye for en annen. Vi har alle mulighet for å ta ansvar for andre der vi kan og ut fra egne forutsetninger. I speideren oppfordres vi til dette. Det er jeg stolt av! ❖

**Speiderhilsen fra speidersjef Peer-Johan**

## HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin.

### KONGENS FORTJENSTMEDALJE

› Hanne Mette Lundberg

### VARDEN

› Roy Arild Rugsveen, tildelt av Hedmark krets
› Kurt Vidar Gundersen, tildelt av Vestfold krets
› Petter Gulbrandsen, tildelt av Grenland krets
› Kristin Øilo, tildelt av Vestfold krets
› Henning Markussen, tildelt av Vestfold krets

### NSFS HEDERSTEGN

Tildeles aktive ledere og tillitsvalgte som har gjort speidersaken en stor tjeneste, eksempelvis vist initiativ og engasjement til løsning av større oppgaver. Du må ha vært NSF-medlem i minst åtte år.

Heidi Gommerud, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Knut Rugtvedt, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Birgit Fosen, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Dag Erik Syvertsen, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Lars Olav Tveito, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Solrun Vannes, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
› Even Karlsen, tildelt av Aust-Agder krets
› Jan Fredrik Steine, tildelt av Aust-Agder krets
› Tove Stornes Løvjomås, tildelt av Aust-Agder krets
› Bjarne Løvjomås, tildelt av Aust-Agder krets

### ÆRESKNIV

Tildeles aktive medlemmer som har vist mot og utholdenhet i spesielle situasjoner eller ledere i alle enheter som har gjort en spesiell innsats på sitt plan. Du må ha vært NSF-medlem i minst fem år.



Øystein Staupe, tildelt av Aust-Agder krets
› Charlotte Meszaros, tildelt av Aust-Agder krets
› Andreas Kasin, tildelt av Aust-Agder krets
› Ann Catrin Isaksen, tildelt av Aust-Agder krets

### Løsninger på Hodebry på s. 10 og 11:

**Fleip eller fakta?**

Mygg liker blodet fra noen mennesker bedre enn blodet fra andre. **FLEIP**

Hvithaien er det største dyret i havet. **FLEIP** – det største er blåhvalen.

Blekkspruten har tre hjerter. **FAKTA**

Pinnsvin liker å drikke kumelk **FLEIP** – pinnsvin tåler ikke kumelk, de vil ha vann.

Dovendyret kan sove 20 timer i døgnet. **FAKTA**

Det finnes sabeltanntigre i Kina. **FLEIP** – sabeltanntigeren døde ut for ti tusen år siden.

- Ingrid Nordbø, tildelt av 1. Sandnes speidergruppe
- Nina Lewin, tildelt av 1. Sandnes speidergruppe
- Cato Bjerkeli, tildelt av 1. Sandnes speidergruppe
- Sigurd Bakkevold, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
- Marianne Pettersen, tildelt av Nittedal speidergruppe
- Lasse Brastad, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
- Marcus Gjermundshaug, tildelt av Romerike krets
- Camilla Rødland, tildelt av Rakkestad speidergruppe
- Ola-Matti Mittigard, tildelt av Lesja speidergruppe
- Bjørn Melbye, tildelt av 3. Drammen speidergruppe
- Knut Stormoen, tildelt av 3. Drammen speidergruppe
- Lars Erik Moen, tildelt av 3. Drammen speidergruppe

### FLAMMEN

Tildeles aktive rovere og unge ledere som har vist et brennende engasjement og stor innsats for speidersaken.

- Georg Olav Arnfinsen, tildelt av Nes-Årnes speidergruppe
- Hannah Hjartnes Åsbø, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
- Inger Helen Åreskjold, tildelt av Frelsesarmeens korpsstyre
- Jens Nickelsen, tildelt av Gjøvik speidergruppe
- Torkel Johan Hamre, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
- Amalie Hamre, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
- Magnus Johannesen, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
- Ragnhild Pedersen, tildelt av Songdalen FSK speidergruppe
- Karoline Dyve Samuelsen, tildelt av Aust-Agder krets



### SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE

**Stifinnere**

- Sander Løvli Pettersen, Tønsberg speidergruppe
- Timo Havelin Magnæs, Tønsberg speidergruppe
- Jonatan Goverud Knudsen, Tønsberg speidergruppe
- Anna Borg, Tønsberg speidergruppe

**Rovere**

- Julie Mortvedt, 8. Moss speidergruppe
- Karen Skjæveland Paulsen, Hortenspeiding
- Miriam Eilén Nerheim, Nittedal speidergruppe
- Ingeborg Kolstad, Nittedal speidergruppe

Gratulerer!

Verdens minste hesterase blir ikke høyere enn et ett år gammelt menneskebarn. **FAKTA** – den blir mellom 65 og 75 cm.

Pingviner kan fly hvis de må. **FLEIP** - vingene deres er for små til å fly med, men supre for å svømme fort!

Hos løvene er det hannløven som går på jakt. **FLEIP** – hunnløvene jakter. Hannen kommer og spiser når jakten er over.



## MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

### SOM MEDLEM FÅR DU

- Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
- Unik praktisk kunnskap
- Mange nye venner
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Medlemsbladet SPEIDEREN fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

### MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

### MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Skal du melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

### FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

### SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

### SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no. På siden **blispeider.no** finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/–gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

### NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
**Postadresse:** Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
**Telefon:** 22 99 22 30
**E-post**: nsf@speiding.no
Nettside: speiding.no

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P.P.
posten

Avsender: Norges speiderforbund, Postboks 6910, St. Olavs plass, 0130 OSLO




Foto: Iver Gjerdem / Speider-sport

Vi tar forbehold om trykkfeil, endringer i priser uten varsel og produkter kan bli utsolgt. Prisene gjelder ut februar 2024.